

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddelk: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
— Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
— Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno Din 25.—
Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor,
Grajski trg št. 7. telefon št. 2455,
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo

Nova češkoslovaška

Objektivni švicarski opazovalec je ob silnem pretresu, ki ga je doživel te dni češkoslovaški narod, zapisal naslednje značilne besede: »V celoti sme mo reči, da sredi globoke potrtosti, ki so jo poslednji dnevi morali izživati v češkoslovaškem narodu, zadobivajo spet trdna tla vera in volja do življenja ter volja do dela. Dosedanje meje Češkoslovaške so po angleško-francoskem pojmovanju morale biti žrtvovane, ako se je hotela preprečiti svetovna vojna. Čehi so bili pripravljani tudi na borbo, prepusteni samim sebi, pa so seveda morali popustiti. Toda poraz, ki jih je tako prizadel, ne pomeni zanje nič sramotnega. Nasprotno: med malimi narodi Evrope jim v njihovi veliki boli moralno pripada častno mesto in spoštovanje džentlmenov vseh civiliziranih narodov.«

Ko se sedaj Čehi po vseh bridkih izkušnjah zadnjih mesecev, tednov in zlasti zadnjih dni pripravljajo, da s stoično hladnokrvnostjo in občudovanja vrednim zaupanjem vase in v svoje ogromne narodne energije na novo uredijo svoje okrnjeno državno življenje, jim lepšega spričevala zares nihče ni mogel dati. Kdor Čeha pozna, ve, da niso narod, ki se bo sedaj izgubljal v nepotrebnih rekriminacijah in očitke o tem, katera pot v preteklosti bi bila zanje edina prava, kakor jim sedaj od vseh strani skušajo to šaro svojih zapoznelih nasvetov tako ceneno ponujati razni »jasnovidci«. Oni bodo takoj spet zgrabili za delo in se z vso marljivostjo, vestnostjo in temeljitostjo posvetili novim nalogam, ki bodo, če ne že večje, pa vsaj težje od vseh dosedanjih.

Niti nasproti Slovakom, ki so tako ufitimativno zahtevali svojo popolno samostojnost v zrahljanem okviru republike v enem najbolj usodnih in kritičnih trenutkov skupne zgodovine, se Čehi niso izkazali drugače kakor popolne džentlmenne. »Ako Slovaki mislijo, da bodo v novi obliki lažje varovali svoje bitne nacionalne interese v tej novi Evropi, naj pač poskušajo!« tako so dejali izkušeni ljudje te dni v Pragi, ko so poleg nemškega, poljskega in madžarskega problema morali likvidirati tudi slovaško vprašanje. Izkušnje zadnjih tednov pa so vsakemu razsodnemu človeku najbolj zgovorno prav to dokazale, da se osamljena češkoslovaška republika proti nikomur ni mogla boriti. Kar velja za Čeha, velja v še večji meri za Slovake, ki bodo prav bližnje dni postavljene pred težko nacionalno preizkušnjo, ko bo treba likvidirati tudi madžarsko vprašanje, ki se tiče v prvi vrsti njih. Ako bo iz vseh teh spoznanj dozorela pri Slovakah zavest, da se je nacionalno mogoče uspešno braniti in zavarovati proti morebitnim nevarnostim samo v najtesnejši povezanosti s Čehi, potem bo rezultat sedanje vivesekcije, izvršene nad skupno domovino od zunaj in znotraj, nedvomno pozitiven, nova federativna oblika se bo izkazala samo kot etapa, kot vmesna stopnja k globlji popolnejši strnitvi. Ako pa razvoj ne bi šel to pot — in zdi se, da osnove, na katerih je donjega prišlo prav to izključujejo — bodo vse negativne posledice v prvi vrsti občutili Slovaki sami. Zaradi navidezne zmage načela o samoodločbi, so morali sami žrtvovati več stotisoč svojih bratov, za katere isto načelo ne velja. Koliko je k tej izgubi pripomogla tudi takozvana samoodločba Slovakov v tem tako usodnem trenutku, bo najbolj objektivno precenila zgodovina, kateri Čehi lahko mirno prepuste v oceno svoje postopanje v teh dneh.

Tisočletna zgodovinska podoba čeških dežel je uničena. Dasi nove meje okrnjene ČSR niso še dokončno določene, si je vendar že sedaj mogoče napraviti vsaj približno sliko o novi državi. ČSR bo odslej s svojimi desetim ali enajstim milijoni prebivalcev sicer pretežno poljedelska država, toda z jako razvitimi industrijskimi stremeljenji. Njena dosedanja gospodarska struktura je porušena. Seveda bo mogla država svoje velike izgube gospodarskega značaja le polagoma in verjetno samo deloma izravnati z novimi napori za gospodarsko obnovo. Toda optimisti ji navzlic temu napovedujejo življenjsko sposobnost, v katero zaupajo predvsem zaradi izredne vitalnosti in produktivnosti marljivega češkega naroda.

Na zamaj bo nova ČSR popolnoma paralizirana. Njena zunanje politične usmeritve ji je po sedanjih okrnjenosti že v naprej določena in ne bo za bodoče češkoslovaške diplomate nobene posebne izbire. Res je, da ji je v dopolnilni izjavi k monakovskemu sporazumu formalno obljubljeno mednarodno jamstvo, ki pa je za sedaj omejeno samo na Anglijo in Francijo. Realna presoja položaja narekuje razen tega prav v tej zvezi se pomemben pridržek: dosedanje izkustvo o veljavnosti takega jamstva.

SESTAVA PRVE SLOVAŠKE VLADE

Njeni člani so zaenkrat ministri osrednje vlade v Pragi — Načrtčasne ustave za avtonomno Slovaško — Prestolnica še ni določena — Novi odnošaji z Madžarsko

Bratislava, 7. okt. o. Začasni ustavni zakon o Slovaški, o katerem bo razpravljal češkoslovaški parlament, ima 7 členov.

1. člen pravi, da ima slovaška država namen omogočiti dober razvoj slovaškega naroda v okviru češkoslovaške republike in da bo Slovaška samostojno urejala svoje gospodarske, kulturne in socialne zadeve.

2. člen pravi, da izvršuje na področju Slovaške oblast avtonomna slovaška vlada za vse zadeve razen vojaških in zunanje-političnih ter onih, ki se nanašajo na skupne državne dolge.

3. člen določa, da bo imela slovaška vlada svojega predsednika s štirimi ministri, ki bodo obenem člani osrednje vlade v Pragi.

4. člen govori o razdelitvi resorov med posamezna ministrstva. Tako bo spadala pod notranje ministrstvo tudi skrb za narodno zdravje in pravosodje, pod ministrstvo za promet tudi pošte in brzojav, pod ministrstvo za gospodarstvo pa javna dela in kmetijstvo dočim bo prosvetno ministrstvo samostojno.

5. člen govori o resoru finančnega ministrstva, pod katerega spada tudi socialna politika. Vsa državna podjetja na ozemlju Slovaške spadajo pod upravo slovaške vlade.

6. in 7. člen govori o izvajanju teh načel.

Ta ustava bo veljala, dokler ne bo v njenem smislu spremenjena sedanja ustava Češkoslovaške.

Praga, 7. oktobra. br. Davi je prispel v Prago minister za Slovaško dr. Tiso, ki se je takoj podal k ministrskemu predsedniku generalu Syrovemu ter mu poročal o sklepih slovaških strank na včerajšnjem sestanku v Zilini. Obenem mu je predložil kandidate za ministre avtonomne slovaške vlade. Ministrski predsednik Syrov je sprejel na znanje sklepe slovaških strank.

V svojstvu začasnega predsednika republike je nato imenoval naslednjo prvo slovaško vlado:

ministrski predsednik: Josip Tiso (slovaška ljudska stranka);

notranje ministrstvo: Turčanski (slovaška ljudska stranka);

gospodarsko ministrstvo: Teplanski (agr. stranka);

finančno ministrstvo: inž. Zlatko (agr. stranka);

prosvetno ministrstvo: Černak (slovaška ljudska stranka).

Vsi člani avtonomne slovaške vlade so obenem člani osrednje češkoslovaške vlade v Pragi. Kje bo sedež slovaške vlade, še ni določeno. Bratislava zaradi bližine nemške in madžarske meje ne pride v poštev. Po enem predlogu naj bi bil sedež

avtonomne slovaške vlade v Zilini, kjer so bili včeraj sprejeti sklepi o osamosvojitvi Slovaške, ali pa v Turčanskem Sv. Martinu, kjer je bilo glavno torišče voditelja slovaških avtonomistov pokojnega Hlinka. Nekateri se zavzemajo tudi za to, da bi se določila za sedež slovaške vlade Banská Bistrica.

Novoimenovani slovaški ministri so danes položili predpisano zaobljubo in so popoldne odpotovali v Bratislavo, kjer bo imela avtonomna slovaška vlada svojo prvo sejo, na kateri bo sestavila svoj program in proglas, ki ga namerava izdati na narod.

General Syrov je danes popoldne sprejel tudi posebno delegacijo slovaških strank, ki so včeraj podpisale v Zilini sklenjeni sporazum. Temu sporazumu se je sedaj naknadno pridružil tudi socialno-demokratska stranka. Njen zastopnik poslanec Hampel je danes obiskal generala Syrova in ga obvestil, da se socialno-demokratska stranka pridružuje včerajšnjemu sporazumu slovaških strank in pristaja na tako ureditev slovaškega problema.

Nervoznost v Budimpešti

Budimpešta, 7. okt. br. Proglasitev slovaške avtonomije in federativne ureditve češkoslovaške republike ter imenovanje avtonomne slovaške vlade, sta madžarske politične kroge neprijetno presenetili. Očitno so jim prekršili razni njihovi računi, ki so šli med drugim za tem, da bi se Slovaški vsilil plebiscit, v katerem bi imeli ljudje zbirati med ČSR in Madžarsko. Izid plebiscita bi utegnil biti po mnenju budimpeštanskih krogov ugoden za Madžarsko. Včerajšnji sklepi pa so te namerje preprečili. Boje se celo, da bo sedaj celo težje doseči odstop obmejnih pokrajin, na katerega je Praga že pristala. Če bo češkoslovaška vlada v Pragi priznala sedaj silno ureditev še Podkarpatski Rusiji, potem je verjetno, da bo kljub poljski podpori Madžarska propadla tudi z zahtevo po Podkarpatski Rusiji. Madžarska vlada je imela danes skoro ves dan trajajoča posvetovanja.

Budimpešta, 7. okt. br. Mnogo nevolje je v Budimpešti izzvala vest, da bo češkoslovaška vlada pri pogajanjih, ki se bodo vršila v Komarnu, o odstopu obmejnega ozemlja, zastopal novi slovaški ministrski predsednik Tiso. Madžari so doslej kazali velike prijatelje Slovakov. Sprito tega bo položaj njihove delegacije pri pogajanjih v Komarnu zelo delikatno, če bo češkoslovaška delegacija res vodil Tiso. Vladni krogi zatrjujejo pa, da bo madžarska vlada vztrajala pri vseh svojih zahtevah tudi v primeru, da bi se morala pogajati neposredno z zastopniki Slovaške.

Novega čsl. prezidenta še ne bodo kmalu izvolili

Sklicanje narodnega predstavništva je nemogoče, dokler niso dokončno določene nove državne meje

Praga, 7. okt. br. Po ustavi bi se morali obe zbornici narodnega predstavništva v roku 14 dni po ostavki prezidenta dr. Beneša sestati k skupni seji ter izvoliti novega prezidenta republike. Prav tako bi se moralo po ustavi začeti 15. oktobra redno zasedanje narodnega predstavništva. Ker pa je glede na izvršene teritorialne spremembe nastal docela nov položaj in so se od države ocepile cele pokrajine, so s tem tudi mnogi senatorji in narodni poslanci prenehali biti člani češkoslovaškega narodnega predstavništva. Ker meje države še niso točno določene, še ni mogoče ugotoviti, kateri poslanci in senatorji odpadejo. Zaradi tega je tudi nemogoče sklicati narodno predstavništvo vse dotlej, dokler vsa ta vprašanja ne bodo definitivno urejena. Dotlej bo nadomeščal narodno predstavništvo stalni odbor, ki vrši funkcije narodnega predstavništva, kadar to

ne zaseda. Ker so po odstopu prezidenta republike prešle njegove funkcije na vlado, bo sedaj vlada odločala o tem, kdaj bo sklicano narodno predstavništvo in kdaj bodo volitve novega prezidenta. Vsekakor pa se bosta poslanska zbornica in senat sestala takoj, ko bodo končno veljavno določene državne meje.

Ponudba angleške univerze dr. Benešu

London, 7. oktobra. AA. Vseučilišče v Providenci (Rhode Island USA) je ponudilo dr. Benešu stoličo profesorja za mednarodna vprašanja. Predsednik vseučilišča Henry Reystone je izjavil, da je že poslal dr. Benešu brzojavko s to ponudbo in pripomnil, da bo vseučilišče plačalo vse potrebne stroške. Vseučilišče pa še ni dobilo odgovora od dr. Beneša.

Nova pota češkoslovaške zunanje politike

Poluradne italijanske vesti potrjujejo napovedi o popolni zunanje-politični preusmeritvi nove ČSR

Rim, 7. oktobra. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani poroča: V praškem tisku so se pojavili prvi znaki nove mednarodne usmeritve češke politike. Franco-česka, češko-sovjetska in celo fran-

cosko-sovjetska zveza bodo bržkone v najkrajšem času doživele usodopolne spremembe. Splošni politični horizont v Podunavju se je spremenil, pa je zato popolnoma razumljivo, če Praga na novo usmerja svojo zunanjo politiko na osnovi prijateljstva z državami, s katerimi je bila prej v sporih. Ta nova smer bo toliko bolj olajšana, ker je vstopil v zunanje ministrstvo drug človek, po drugi strani pa je znano, da bo Italija vodila do Češkoslovaške prijateljsko politiko, čim bodo tam urejena vsa narodnostna vprašanja.

Agencija Stefani dalje poroča, da bo novi zunanji minister Chvalkovsky, ki je imel pred svojim odhodom iz Rima več razgovorov s Cianom, takoj po prevzemu poslov v Pragi odpotoval v Berlin.

Praga, 7. okt. br. Novo imenovani zunanji minister Chvalkovsky je davi prispel iz Rima. Takoj po svojem prihodu se je podal k predsedniku vlade generalu Syrovemu, kateremu je položil predpisano za-

obljubo. Nato je takoj odšel v zunanje ministrstvo, kjer mu je dosedanji zunanji minister dr. Krofta izročil posle. Dr. Krofta je imel ob tej priliki v navzočnosti vodilnih uradnikov zunanjega ministrstva nagovor, v katerem je želel svojemu nasledniku obilo uspeha pri izvrševanju njegovih odgovornih nalog. Nato se je poslovil od uradništva. Novi zunanji minister se je pozdravil z uradništvom in ga pozval k intenzivnemu sodelovanju, da bi mogla država čim prej premagati sedanje težave in urediti svoj novi mednarodni položaj.

Apel na vojsko

Praga, 7. okt. AA. (ČTK). Predsednik vlade general Syrov je izdal kot vrhovni šef narodne obrambe vojski dnevno povelje, v katerem poziva častnike in vojaštvo, da se vzdrže sleherne debate in da vse svoje sile posvetijo ohranitvi reda ter službi za državno obrambo. General Syrov končuje z besedami: Ne ostane nam drugega, kakor da se sprijaznimo s svojo usodo in da izpolnimo svojo dolžnost. Naše geslo je: Red in disciplina, kajti to zahteva domovina, ki je v nevarnosti.

Telefonski in telegrafski promet

Praga, 7. okt. br. Poštno ministrstvo je danes objavilo, da je zasebni telefonski promet z inozemstvom brez izjeme še zabranjen. Pač pa je z inozemstvom že dovoljen brzojavni promet v nešifriranem besedilu. Prav tako so v nujnih primerih dopustni brzojavi svojcem, ki služijo v vojski.

Poljsko-madžarski načrti

Pariz, 7. okt. Havas poroča iz Budimpešte, da je bil med Poljsko in Madžarsko sklenjen dogovor, glede odepitve Podkarpatske Rusije od Češkoslovaške. Če se to

Nemčija dobi petino ozemlja prejšnje ČSR

Češkoslovaška ni odobrila razmejitevnih sklepov berlinske komisije — Kaj bo s plebisciti

Berlin, 7. oktobra AA. (Havas) Komisija, ki izvršuje sklepe Münchenskega sporazuma, se bo ponovno sestala šele v ponedeljek. Do takrat bo dobila nove predloge za ocenjevanje, ki jih bodo dostavile vojaška, gospodarska in finančna komisija ter komisija za plebiscit. Kar se tiče določevanja ozemlja, kjer bo treba izvesti plebiscit prevladuje v krogih te mednarodne komisije prepričanje, da je treba najprej poskusiti skleniti neposreden sporazum med Nemčijo in ČSR. Mednarodna komisija naj bi stopila v akcijo šele takrat, če bi se tak neposredni sporazum ne dal doseči. Obe zainteresirani stranki se lahko sporazumeta, če hočeta, tudi zato, da ne izvajata plebiscita v tej ali oni pokrajini. Po oceni informiranih činiteljev znašajo vsa ozemlja, ki jih je zasedla ali pa jih bo še do 10. oktobra zavela nemška vojska, petino ali šestino skupnega ozemlja prejšnje češkoslovaške republike.

Iz krogov mednarodne komisije se izve, da se je Češkoslovaška razmejitevni sklepom mednarodne komisije uklonila, vendar pa jih ni odobrila.

Predaja IV. odseka

Berlin, 7. oktobra. AA. Na vojni, po sudetskih krajih je Hitler z nemškimi četami vkorakal v četrti odsek, ki so ga včeraj začele zasedati nemške čete. Spremlja ga tudi maršal Göring. Prebivalstvo je priredilo Hitlerju in Göringu velike ovacije.

Danes bo vojaška okupacija četrtga odseka končana.

Okupacijski program za zadnje tri dni

Berlin, 7. okt. (DNE). Na podlagi sklepe mednarodne razmejitvene komisije bodo nemške čete do 10. oktobra zasedle sledeča nadaljnja ozemlja na Češkem in Moravskem:

1. Na meji okrožja Dolnje Podunavje: dne 8. oktobra od 12. ure dalje ozemlje okrog Mikulova (Nikolsburg) in med Frainom in Novo Bistrico, dne 9. oktobra od 10. ure dalje ozemlje okrog Znojma in Moravskega Krumova, dne 10. oktobra od 12. ure dalje ozemlje zapadno Neuhausu in mostišče južno od Bratislave.

2. Na meji okrožja Gornje Podunavje in v Češkem lesu: dne 8. oktobra od 12. uri ozemlje do črte Steimbach — Český Krumov — Winterberg — Waldmünchen, vstevši imenovane kraje.

3. Na severovzhodni bavorski in saski meji: dne 8. oktobra od 12. ure dalje ozemlje okrog Libera (Reichenberg) in Jablonca (Gablitz), dne 9. oktobra od 12. ure dalje ozemlje do črte Bischofteinitz — Wacheran — Ludice — Podersam — Zatec — Most — Ustje — Auša — Česka Lopa — Wartenberg, dne 10. oktobra od 12. ure dalje ozemlje jugozapadno Pizna in ozemlje do črte južno Jehnic — Postelberg — Litomerice — Libohe — Česka Duba (Böhmisch Aicha).

4. Na šleski meji: dne 8. oktobra od 12. ure dalje ozemlje okrog Hohenelbe in Trutnova (Trautenu), ozemlje Broumova (Braunau), ozemlje okrog monastirja

ne bo dalo doseči s kakim plebiscitom. potem naj bi se odepitve Podkarpatske Rusije utemeljila z nujno potrebo skupne meje med Madžarsko, Poljsko in Rumunijo, ki je nujno potrebna, da bi mogla te tri države ustvariti čvrst enoten blok s protikomunistično tendenco, da bi se tako za-jelji vpliv sovjetske Rusije na Srednjo in Južnovzhodno Evropo. V Budimpešti in Varšavi se nadejajo, da bodo mogli s takimi argumenti vplivati zlasti na london-ske kroge in jih pridobiti na stoj načrt.

Nove grožnje iz Budimpešte

Budimpešta, 7. okt. AA. (Havas). V Budimpešti še niso dobili uradnega odgovora od Prage na zadnje zahteve madžarske vlade. V poučenih madžarskih krogih izjavljajo, da so sklenili začeti jutri pogajanja s ČSR o priključitvi zahtevanega ozemlja k Madžarski, ker jutri popoldne poteče rok, ki je zanj zaprosila praška vlada. Madžarska javnost nestrno čaka simbolnega vkorakanja madžarskih čet v madžarske predele ČSR. Znano je, da ni madžarska vlada prekladala še nobenega izmed novih mobilizacijskih ukrepov, ki jih je izdala zadnje tedne. Po informacijah iz poučenih krogov je te ukrepe celo poostrija.

Gospodarski odnošaji z USA

Washington, 7. oktobra. AA. (Havas). »The Annalist« izraža bojazen, da utegnejo teritorialne spremembe češkoslovaške republike povzročiti odpoved trgovinske pogodbe med USA in ČSR. Po pisnu tega lista bi ostale med koncesijami, ki jih je USA odobrila Češkoslovaški, v veljavi le koncesije v zvezi z uvozom obutve, določila o uvozu tekstilnega blaga in steklarske robe, izvirajoče iz krajev, odstopljenih rajhu, bi pa izgubila veljavo.

Mala nezgoda

kancelarja Hitlerja

Berlin, 7. okt. br. DNE poroča, da je bil kancelar Hitler ob priliki svojega obiska v Jägerndorfu lažje ranjen od težkega cvetličnega šopka, ki ga je vrgla v njegov avtomobil neka ženska, pa pri tem zadela kancelarja v lice. Zaradi tega je bil sedaj izdan strog nalog, da ne smejo Hitlerjevega avtomobila več obmetavati s šopki.

Nemška policija

v zasedenem ozemlju

Berlin, 7. okt. br. Policijsko oblast v vsem zasedenem sudetskem in ostalem nemškem ozemlju v ČSR je prevzela z današnjim dnevom nemška državna policija. Policijsko službo organizira slično, kakor pred meseci ob okupaciji Avstrije, poveljni delavci policije Himmler. Državni policiji so kot pomožne čete dodeljeni Henleinovi reditelji, ki imajo predvsem nalogo eruirati nasprotnike narodnega socializma.

Zamenjava

političnih ujetnikov

London, 7. oktobra. AA. (Reuter). V Londonu izjavljajo, da je mednarodna komisija nocoj dosegla sporazum, da se zamenjava političnih ujetnikov izvrši med Nemčijo in Češkoslovaško v roku 24 ur.

Pariški listi

o berlinskih sklepih

Pariz, 7. oktobra. AA. (Havas) Listi komentirajo delovanje mednarodne komisije v Berlinu. »Figaro« piše: Kaj lahko sklepamo iz delovanja te komisije? Zdi se, da je neizpodbitno, da bo ČSR izgubila mnogo več, kakor je določal francosko-britanski predlog z dne 18. septembra.

Bourguessie piše v »Petitu Parisien«: Ribbentrop in nemški strokovnjaki so doslej sprejeli programa, ki jasno stremi za popolno desorganizacijo češkoslovaškega gospodarstva in njene industrije.

»Populaire«: Berlinska komisija je sklenila izročiti Nemcem brez plebiscita tudi popolnoma češko ozemlje. Več kot osem sto tisoč Čehov pride v roke Nemčiji.

»Journal«: ČSR in Nemčija bosta v bodoče sodelovali in bo to v največjo korist obeh držav. Gospodarstvo bo zacelilo rane, ki jih je politika prizadejala.

Trije angleški bombniki ponesrečili

London, 7. okt. AA. V grofiji Montgomery so se ponesrečili včeraj trije bombniki. V dve letali je treščila strela, vendar pa se ne smatra za nevarno.

Veliki fašistični svet

Omejitev pravic židov v Italiji

Rim, 7. okt. AA. Seja velikega fašističnega sveta, ki se je začela sredi ob 22., se je končala davi ob 2.40. Na seji so razpravljali v glavnem o rasističnem problemu in o zunanji politiki.

Sprejeta je bila naslednja resolucija: Veliki fašistični svet vidi v jasnim in močnem nastopu, s katerim je italijanski narod podal zgled vsemu svetu v nedavnih evropskih dogodkih, dokaz globoke preobrazbe, ki jo je revolucija črnih srca ustvarila v duhu in značaju italijanskega naroda. Odločnost naroda se je pokazala v strnitvi okoli duceja in v vzkljkih velikanske množice, s katerimi so vsi sloji pokazali svojo vero in svojo voljo. Veliki fašistični svet je ponosen, kakor so ponosni vsi Italijani, da more služiti za dejanjem in orožjem duceja, čigar odločna intervencija v dogodkih, ki se mso končani, je doživela triumf, temelječ na pravici in začetek nove Evrope, ki jo je duce napovedal.

Veliki fašistični svet je nato poslal čestitke in pozdrave maršalu de Bonu ob obletnici zavzetja Aduca, nato pa je začel debato o rasističnem problemu. Duce je resumiral diskusijo, nakar je veliki fašistični svet sprejel deklaracijo, ki določa:

1. prepovedi sklepanja zakonov med Italijani in tujci, katerega koli rodu, čeprav bi bili arijske krvi, če tega prej ne odobri notranje ministrstvo;

2. poostreitev ukrepov proti onim, ki bi škodovali ugledu italijanske krvi na področju italijanskega cesarstva.

Veliki fašistični svet opozarja dalje, da je nastopalo židovstvo na vsem svetu proti fašizmu in sicer na vseh področjih in da je tuje židovstvo zavzelo skupaj z italijanskimi emigranti sovražno stališče nasproti fašizmu. Veliki fašistični svet poudarja, da stoji židovski elementi na čelu vseh protifašističnih sil in da je svetovno židovstvo stopilo v Španiji na stran barcelonskih boljševikov.

Glede prepovedi priseljevanja židov v Italijo in izgonu tujih židov iz Italije je veliki fašistični svet sklenil, da se izvedejo posebne primere, ki jih bo proučil poseben odbor notranjega ministrstva, izgoni ne smejo razširjati na žide, ki so prekoračili 65. leto svoje starosti in žive v mešanem zakonju z Italijani ali Italijankami ter so ta zakon sklenili pred 1. oktobrom 1938.

Glede židov, ki so italijanskega državljanstva, veljajo za pripadnike židovske krvi vsi otroci židovskih roditeljev, potomci židovskega očeta in matere tuje na

rodnosti, kakor tudi rojenci v mešanem zakonju hebrejske vere. Kdor se je rodil v mešanem zakonju in pripada drugi veri žid pred 1. oktobrom t. l., ne bo veljal za žida.

Židje italijanskega državljanstva bodo uživali iste pravice kakor vsi drugi italijanski državljani, izvzemši šolarje. Izjema bo veljala za one, ki so si pridobili posebne zasluge, ki so člani družin vojakov, padlih v štirih vojnah sedanjega stoletja, namreč v libijski, svetovni, abesinski in španski vojni, za člane družin prostovoljcev iz teh vojn in bojevnikov, odlikovanih z vojnimi križcem, za člane družin, ki so padli za fašizem ali pa so bili ranjeni v fašističnih bojih ter za člane družin onih, ki so se vpisali v fašistično stranko od 1. 1919 do 1924. Prav tako so izzeti iz omejitev glede šolanja tudi člani družin legionarjev, ki so se udeležili bojev za zavzetje Reke, in člani družin onih, ki imajo posebne zasluge, kar bo vse proučila posebna komisija.

Ostali italijanski državljani židovske krvi, ki ne pripadajo tem kategorijam, ne morejo biti člani fašistične stranke, ne morejo imeti in ne voditi podjetij, kjer je v službi nad 100 ljudi, ne morejo imeti nad 50 ha zemlje ter ne morejo izvrševati vojaške službe niti v miru niti v vojni.

Veliki fašistični svet ne izključuje možnosti, da da dovoljenje za kontrolirano priseljevanje evropskih židov v nekatere kraje Abesinije, da se zajci priseljevanje židov v Palestino.

Vsa ta določila se lahko razveljavijo ali pa poostre, kakršno stališče bo pač židovstvo zavzelo do fašistovske Italije.

Rim, 7. okt. br. Veliki fašistični svet je nocoj nadaljeval svoje sejanje. Razpravljal je o notranjem in zunanjem političnem položaju. Politični krogi napovedujejo, da je pričakovati važnih odločitev glede nadaljnjega italijanskega zunanje politike. Veliki fašistični svet je po teh informacijah na nocojšnji seji zavzel svoje stališče glede madžarskih zahtev nasproti Češkoslovaški, kakor tudi glede najnovjših pogajanj z Anglijo o ureditvi sredozemskih in še posebej španskih problemov, ki naj omogoči, da se uveljavi velikonočni angleško-italijanski pakt Razpravljal je tudi o pogojih, pod katerimi bi Italija pripravljena pogajati se s Francijo. Njena odločitev, da takoj imenuje novega francoskega poslanika v Rimu ter s tem prizna italijanski kolonialni imperij, še ni pomenila ugoditve vsem italijanskim željam.

Bonnet o zadnjih dogodkih

Zahteva po sodelovanju Sovjetske Rusije — Mednarodna konferenca evropskih držav — Zahvala ČSR

Pariz, 7. okt. AA. (Havas) Zunanji minister Bonnet je podal večerj popoldne pred skupščinskimi odborom za zunanje zadeve poročilo, ki je trajalo več kot dve uri. V njem se je dotaknil vseh mednarodnih dogodkov od maja do današnjih dni, ter se zlasti zadržal pri dogodkih v prejšnjih tednih, ki so pripeljali do zaključanja monakovskega sporazuma. Bonnet je očrtal diplomatska stališča, ki so jih zavzele glavne svetovne velesile. Pokazal je na razlike med godesberskim memorandumom in monakovskim sporazumom nato pa je izrazil zahvalo šefu italijanske vlade ter k temu pristavil sklep francoske vlade, da bo v Rimu zopet imenovala svojega veleposlanika. Izrazil je željo, naj bi bili monakovski razgovori uvod za ureditev vseh evropskih vprašanj s tem, da se ne bo onemogočilo nobeno sodelovanje zlasti pa ne Sovjetske Rusije, ker je tudi ona kakor Francija po mednarodnih sporazumih dolžna garantirati češkoslovaške meje. Opozoril je na oba apela predsednika Roosevelta, ki ga je francoska skupščina prisrčno pozdravila, zatem pa je obrazložil žrtve, ki jih je ČSR storila za mir. Izrazil je priznanje dr. Benešu za njegovo hrabrost in modrost. Težki dnevi, ki jih je Evropa preživela, so bili tudi to pot dokaz prisrčnega francosko-angleškega sodelovanja. Zato se mora zahvaliti prisrčno Chamberlainu in Halifaxu za njune napore pri ohranitvi miru in za njuno voljo, da se francosko-angleško sodelovanje še naprej nadaljuje.

Ko je omenil izjavo, ki jo je Daladier dal v skupščini, je Bonnet rekel: »Čaka nas še pomembno delo. Vlada bo storila vse, da bo to delo izvršila, a narod ne bo pozabil težkih časov, katere je preživel. Varnost, ki si je narod tako ganljivo in trdno želi, je cilj francoske diplomacije. Izkušnje preteklih mesecev še danes uveljavljajo, da je treba zbrati vse sile in jih podrediti občutku discipline. Za ekspozicijo je Bonnet odgovoril na več vprašanj, in pristavil, da bo v kratkem objavljena »Rumena knjiga«, v kateri bodo obrazloženi vsi diplomatski dogodki zadnjih mesecev. Bonnet je dalje izjavil, da bo Francija podpirala predlog, naj se skliče mednarodna konferenca, ki bi urenila vsa evropska vprašanja, a bi bile v njej zastopane vse evropske države. Nato se je spet bavil s francosko-angleškim sodelovanjem v zadnjih mesecih in dodal, da Francija 30. septembra niti malo ni bila v dvomih, da je Anglija ne bi podprla v primeru vojne.

Na zaključku se je predsednik odbora Mistler zahvalil Bonnetu in mu čestital za vse napore za ohranitev miru.

Popolna demobilizacija v Franciji

Pariz, 7. okt. o. Francoska vlada je sklenila poslati domov do 11. t. m. vse mobilizirane rezerviste. Stroški za delno mobilizacijo so znašali okrog 10 milijard frankov.

Angleška prizadevanja za zblizanje z Italijo

Glavno oviro za končni sporazum predstavlja še vedno vprašanje umika prostovoljcev iz Španije

London, 7. okt. o. Čeprav še ni bilo objavljeno službeno poročilo o angleško-francoski diplomatski aktivnosti v Rimu, so se vendar zvedele v tujih in domačih verodostojnih krogih naslednje podrobnosti: Dosedanji razgovori diplomatskih zastopnikov Anglije, Francije in Italije v Rimu so dovedli do nekakega sporazuma o sklicanju konference treh velesil, na katerih bi imela Nemčija svojega opazovalca. Na tej konferenci bi reševali naslednja mednarodna vprašanja: 1. špansko, 2. francosko-španski odnosi, 3. priznanje italijanske aneksije Abesinije po Angliji.

Prvo vprašanje je bilo predmet dosedanjih razgovorov med Ciano in lordom Perthom, ki sta se v teku tedna že štirikrat sestala. Po zadnjem sestanku bi imel iziti že službeni komunik, vendar pa do objave ni prišlo, ker so se nekatere ovire na poti k popolnemu sporazumu o umiku tujih prostovoljcev iz španije. Po londonskih informacijah je angleška vlada v zadnjih navodilih lordu Perthu zahtevala, naj se pod simboličnim umikom italijanskih oboževanih sil ne razume samo umik 10.000 italijanskih infanteristov, temveč tudi gotovega števila letalskih sil in drugih tehničnih formacij. V Londonu menijo, da bo italijanska vlada vezala vprašanje umika italijanskih legionarjev iz španije z obveznostjo Franci-

je, da bo imela še nadalje po poročilo svoje meje proti Španiji. Če se bo posredilo do sedaj sporazum, bo po Franciji tudi Anglija priznala italijansko aneksijo Abesinije ter bo obenem stopila v veljavo italijansko-angleška pogodba.

Rim, 7. okt. AA. (Havas). Španski problem je prišel v ospredje mednarodnih dogodkov v Londonu žele, da bi italijanska vlada brez odlašanja odpoklicala 10.000 italijanskih prostovoljcev iz španije. Nadalje je angleška vlada rada dobila jamstvo za nadaljnje odpoklice italijanskih legionarjev iz španije, nakar bi ratificirala rimski dogovor in priznala italijanski imperij. V Italiji si žele čim prejšnjega podpis rimskega dogovora, prav tako pa bi hoteli doživeti triumf generala Francea, zaradi česar ne kažejo nobene prave volje za kompromis. Tudi Rim bi mogel zahtevati kakšno poročilo. Zahteval bi, da bi odpoklici italijanskih prostovoljcev v kratkem sledil tudi odpoklic prostovoljcev na nasprotni strani. Italijani tudi zahtevajo, da se naj prizna Francea pravica vojuječe se stranke.

Ženeva, 7. okt. AA. (Reuter). Odbor DN, ki ima nalogo nadzirati umik prostovoljcev iz španske republikanske vojske, se je konstituiral. V odboru so francoski general, po angleški in francoski polkovnik ter 12 častnikov iz raznih držav.

Knez namestnik divizijski general

Beograd, 7. okt. p. »Službene Novine« so danes objavile ukaz, s katerim je na predlog vojnega ministra Nj. Vis. knez namestnik Pavle napredoval za divizijskega generala.

Povratak dr. Stojadinovića v Beograd

Beograd, 7. okt. AA. Predsednik vlade dr. Stojadinović se je danes vrnil iz Bleda.

Beleške

Obletnica smrti dr. Kreka

Danes poteka 21 let, odkar je izdihnil v St. Janžu na Dolenjskem sredi naporega dela za zedinjenje in osvobodbo Jugoslovenov dr. Janez Ev. Krek. Obletnice njegove smrti se posebno toplo spominja katoliško delavstvo organizirano v Jugoslovnski strokovni zvezi, ki je bila plod ljubljene velikega pokojnika do delavskega stanu. A tudi ves ostali narod se bo na ta dan hvaležno spominjal velikega dela, ki ga je dr. Krek zlasti v zadnjih letih svojega življenja storil za našo osvobodbo in naše zedinjenje.

Brezplodno izmikanje

»Slovenčeva« opoldanska izdaja se je močno razburila zaradi naših ugotovitev, kakšni so bili in so v resnici odnosi njihovega kroga do Ivana Cankarja, čigar dela danes ravno tako preganjajo, kakor so jih nekdaj, čeprav zdaj bolj skrito in previdno. Naj »Slovenski dom« rajši pove, zakaj se nekatera Cankarjeva dela danes ne morejo uprizarjati in ne ponatiskovati. Naj tudi pove, zakaj je bil obsojen na smrt »Dom in svet«, najstarejša leposlovna revija njegovega tabora. Vse izmikanje mu nič ne pomaga. Vsa naša javnost in tudi njena mlajša generacija zdaj že dovoli vesta, koliko je tem gospodom v resnici do slovenske kulture in slovenske besede.

„Hrvatska straža“

o čl. katastrofi

Zagrebska »Hrvatska straža« ni nikoli gojila posebno toplih simpatij za Čehe. Bili so ji menda preveč napredni in sokolsko navdahnjeni. Zaradi tega tudi ne more prikriti svojega zadovoljstva nad nesrečo, ki je zadela Češkoslovaško. Krivda za vso to nesrečo pa leži po mišljenju »Hrv. straže« na — panslavizmu, ki so ga presadili boljševiki v ČSR: »Nastopal je v raznih oblikah proti katoličanstvu. Namesto čistega in svetega ter ponosnega češkega katoličanstva, ki bi dal svobodo tudi Slovkom, je vladal v ČSR neki motni panslavizem najhujše prevare. Panslavstvo je odvajalo katoličanstvo vedno na stranpoti. Stvarno je samo naslednik bizantinizma, ki ubija, razdeljuje in uničuje.«

Končno se izreka »Hrvatska straža« za samokatoliško hrvatsko, ki ne sme imeti nobenih stikov z vseslovansko idejo. Pokojni Stjepan Radić je pač vedel, čemu je tako sveril svoje prijatelje pred gospodo, ki se zdaj zbira okrog tega lista. Iz enakega vzroka tudi dr. Maček ne kaže nobenega veselja nad temi svojimi začasnimi zavezniki in pokrovitelji.

Prestop iz JNS v JRZ

V »Novosti« čitamo naslednjo objavo: »Banovinski odbor JNS za primorsko banovino je izključil iz stranke dr. Slavka Grubišića, zdravnika državne bolnice v Šibeniku, ker je zaradi svojih osebnih koristi kršil disciplino in program stranke.« G. dr. Slavko Grubišić je vstopil v JRZ. Znan je tudi v Ljubljani, kjer se je izživljal svoje dni kot eden najbolj navdušenih orjunašev, zaradi česar ga je »Slovenec« takrat hudo napadal.

Tožbe o terorju po hrvatskih vaseh

»Glasnik JRZ za savsko banovino« se pritožuje tudi v svoji zadnji številki, da vlada po hrvatskih občinah neverjeten teror proti vsem, ki ne trobijo v rog HSS in se slepo ne pokoravajo poveljem raznih njenih eksponentov. Kot primer navaja list, da n. pr. v občini Gušče pri Sisku dosledno zažgo vsako nedeljo vse njegove izvoze, ki pridejo po pošti. Občinski možje se javno hvalijo, da bodo tudi v bodoče vrgli v ogenj vsak izvoz »Glasnika JRZ«, ki bi se pojavil v Gušči, ker »zastruplja hrvatski narod in seje neslogo«. List kliče državne organe, naj stopijo na prste takim teroristom ter jim pokažejo, da velja zakon tudi za njih.

Za delavstvo pri trboveljskem dnevnem kopu

Narodni poslanec g. Rudolf Pleskovič, ki se mudi te dni v Beogradu, je intervjuiral v ministertvu za šume in rudniku v zadevi odpuščenih delavcev pri podjetju Dukić, ki bo v najkrajšem času ustavilo svoj obrat na dnevnem kopu v Trbovljah. G. poslanec je meročajnim činitelem podrobno razložil ves problem in so mu ti zagotovili pomoč, da se vprašanje pomoči in zaposlitve odpuščenega delavstva ugodno reši. Posl. Pleskovič je poudaril nujnost te zadeve, da ne bo ostalo delavstvo z družinami čez zim brez strehe in brez zaslužka. Meročajni činitelji so mu obljubili, da bodo obravnavali zadevo kot nujno.

Grenke ugotovitve

Praga, 7. oktobra. AA. (CTK). Urednik »Lidovih Novin« za vojaške zadeve prinaša pregled sedanjega položaja po monakovskem sporazumu in kritizira češkoslovaške metode v preteklosti. Pisec pravi med drugim: »Naše stališče je bilo nasproti sosedom premalo realistično. Vodili smo zelo riskantno in zelo težavno politiko, čeprav je bila herojska. Postavili smo se v službo ideoloških bojev in potegnili državo v fronto svetovne ideologije. To je bilo lepo, a ne praktično in na koncu se je pokazalo katastrofalno. Zato mora naša politika počasi najti pota, da pride do dobre sosesbine z Nemčijo, s katero bi se nam bilo treba združiti v sporazumu, da nam ni »plemeniti« zapad neprestano grozil, da nam odpove zavezništvo.«

Razdelitev kreditov za ceste

Skopje, 7. okt. a. Gradbeni minister g. Stošović, ki se mudi v Skopju, je poslal danes novinarjem zanimivo izjavo o razdelitvi kreditov za zgradbo cest in izvršitev javnih del iz 4-milijardnega kredita. Za ceste je določenih 2000 milijonov din. Od tega bo porabljenih v vardarski banovini 220 milijonov, v dravski banovini 209 milijonov din, v savski 226, v vrbaski 115, v primorski 100, v drinski 160, v dunavski 225, v zetski 165, v moravski 165 in za mednarodno cesto Subotica — Novi Sad — Beograd, Kragujevac — Jagodina —

Niš — Caribrod — bolgarska meja 415 milijonov din.

Za melioracijo in regulacijo rek je določenih: v vardarski banovini 55 milijonov, v dravski banovini 51, v savski 54, v vrbaski 44, v primorski 54, v drinski 50, v zetski 63, v dunavski 48 in v moravski 54 milijonov din.

Iz kredita za javna dela je določenih še 20 milijonov din za pomoč kmetiskim občinam iz siromašnih krajev cele države za zidavo osnovnih šol.

Poljaki zahtevajo Podkarpatsko Rusijo za Madžare

Varšava, 7. okt. AA. (Havas). Poljska telegrafska agencija prinaša vrsto član- kov poljskih listov, ki poudarjajo madžarske aspiracije na Podkarpatsko Rusijo in zahtevajo, da se naredi skupna meja med Poljsko in Madžarsko. Uradni vladni list »Gazeta Polska« piše, da vprašanje Podkarpatske Rusije neposredno zanima Poljsko. Priključitev Podkarpatske Rusije k Madžarski, pravi list, je edina pravilna rešitev. List našteva nato razne zgodovinske in vojaške razloge, s katerimi podkrepila to svojo tezo, zlasti pa poudarja, da je bila Podkarpatska Rusija priključena

na Češkoslovaški le v varstvo in z omejitvijo, da jo potem vrne carski Rusiji.

Poljsko-češka pogajanja

Varšava, 7. oktobra. AA. (Pat). Poljska delegacija za pogajanja s češkoslovaško vlado o predaji Sleskega Tješina je danes zapustila Tješin in se odpeljala v Prago. V delegaciji so zastopniki zunanjega ministrstva, ministrstva za socialno politiko, industrijskega in finančnega ministrstva.

Poljski oddelki so danes zavzeli poslednji del Sleskega Tješina.

Boji z uporniki v Palestini

Splošna stavka železničarjev zaradi obsodbe dveh Arabcev na smrt

Jeruzalem, 7. okt. br. Napetost v Palestini še ne bo popustila. Danes je vsa dežela silno vznemirjena zaradi novih velikih žrtev večerajšnjega spopada pri Akru. Po hudi borbi so angleške čete s pomočjo letal in tankov premagale uporniške oddelke in jih poglne v beg. Nad 60 upornikov je bilo ubitih, mnogo pa ujetih.

Davi so arabski železničarji v Palestini proglasili splošno stavko, ker je vojaško sodišče v Haifi obsodilo na smrt dva Arabca, več drugih pa v ječo.

Po deželi je bilo več novih incidentov, ki so zahtevali štiri človeške žrtve. Telefonske zveze med Lido in Haifo so prekinjene.

London, 7. okt. br. Visoki komisar za Palestino je prispel s nočjo z letalom v London. Takoj po svojem prihodu je imel dalj-

ši razgovor s kolonialnim ministrom Macdonaldom, dopoldne pa se je z njim ponovno sestel. Kakor zatrjujejo dobro poučeni politični krogi, se je položaj v Palestini zelo poslabšal. Za sedaj še ni znano, kakšne ukrepe namerava vlada podvzeti za pacifikacijo palestinskega mandatskega področja. Odgovorni politični krogi odklanjajo načrt, ki ga je lordu Halifaxu predložil iraški zunanji minister, in po katerem naj bi se opustil angleški mandat nad Palestino, ki naj bi se kot samostojna država uvrstila med britanske zaveznice, nadalje priseljevanje židov pa prepovedalo. Macdonald in visoki palestinski komisar sta razpravljala tudi o tem načrtu in sta ga zavrnila, kakor naglašajo listi v opoldanskih izdajah.

Zmedena »Slovenčeva« otepanja

Kadarkoli pride »Slovenec« pred svojimi čitatelji in somišljeniki v zadrego in nevarnost blamaže zaradi svojega nedoslednega in zmedenega pisanja, vedno skuša njihovo pozornost obrniti na drugo, da se prav po nepotrebnem in nerodno zaleti v nas. Tako se je tudi večerj v dolgovemnem članku navidezno močno razburil zaradi naših trditvev o slovaškem separatizmu, pa nam je celo očital, da smo slovaške politike »obrekovali«, ker smo napisali da je njihova politika separatistična. Za dokaz navaja vse mogoče velike Čehe, med njimi tudi Masaryka in Beneša, generala Syrovega in dr. Hodžo. Nič se ne čudimo, če pri »Slovencu« ne poznamo spisov teh dveh mož in so zato slabo poučeni o njunem stališču glede slovaškega vprašanja. Glede stališča generala Syrovega in dr. Hodže v sedanjem trenutku je zadeva jasna vsakomur, kdor ve, da v tem položaju ni časa za določevanja stališča o avtonomiji ali unitarizmu, marveč da je treba rešiti, kar se da rešiti. Glede krivde centralizma za sedanji položaj češkoslovaške bo moral »Slovenec«

opozoriti na ta svariilni zgled druge, njemu bližje kroge, ki ga utedejejo tudi počuti, kakšna razlika je med federacijo in samoupravo.

Kar se tiče Slovkov, jim iz vsega srca želimo, da jim ne bi bilo treba kdaj misliti na nauk Svatoplukovih razvezanih palic. O koristi ali škodljivosti njihove sedanjke politike pa bo govorila že bližnja bodočnost, ki bo pokazala, ali so s svojim dejanjem res okrepili češkoslovaško državo in s tem tudi sebe, ali ne. Večerj opoldne je dunajski radio, ki oddaja v zadnjih tednih nekatere vesti tudi v slovaščini, proslavljal dogodke na Slovaškem kot zmago pravice.

Ali je bilo to, kar so Slovaki zahtevali in sedaj tudi dosegli, separatizem ali ne, o tem se »Slovenec« seveda ne bomo pričkali. Predlagamo mu pa, da predloži stvar v razsojo posebnemu razsodišču, ki ga »Slovenec« lahko sestavi iz svojih najintimnejših prijateljev iz beograjskega »Vremena« in beograjske »Samouprave«. Bomo videli, kaj bodo rekli ti.

Dr. Ley v Beogradu

Beograd, 7. okt. AA. Ob 15. je prispel s posebnim letalom na beograjsko letališče s svojim spremstvom vodja nemške delovne fronte dr. Robert Ley. Na letališču so ga pozdravili nemški poslanik Heeren, generalni konzul Neuhäuser ter večje število članov nemške kolonije v Beogradu. Takoj po prihodu se je dr. Ley odpeljal na Avalo, da se pokloni na grobu Neznanega vojaka. Dr. Ley, čigar prihod v Beogradu je čisto zasebna zadeva, je bil nocoj gost nemškega poslanika, jutri pa bo nadaljeval svojo pot v Sofijo, kjer bo otvoril nemško potujočo razstavo »Freude und Arbeit« pred 6.000 bolgarskimi delavci.

Poslanec dr. Dragoljub Jovanović aretiran

Beograd, 7. okt. AA. Preiskovalni sodnik pri državnem sodišču za zaščito države je stavil v preiskovalni zapor advokata in narodnega poslanca iz Beograda dr. Dragoljuba Jovanovića zaradi prestopa po čl. 1. točka 1. in 4. zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, ter §§ 302 in 307 kazenskega zakona, ker se dr. Jovanovića zasedli pri delu, ko je sestavljal in pripravil za tisk letak, katerega vsebina je ilegalna. Danes je senat državnega sodišča za zaščito države zavrnil dr. Jovanovićevo pritožbo proti preiskovalnemu zaporu.

Konec balkanskega kongresa za zaščito dece

Beograd, 7. okt. p. Drugi balkanski kongres za zaščito dece se je smoti zaključil. Sprejel je zelo obširno resolucijo, ki je bila sestavljena na osnovi gradiva, katerega so pripravili posamezni kongresni odbori. Resolucija se v glavnem nanaša na organizacijo dečje zaščite na Balkanu ter na dečje oskrbo in vzgojno osebe. Kongresisti so si danes ogledali mesto. Večinoma so zvečer zapustili Beograd in odpotovali domov. Nekateri pa so se odpravili na daljšo ekskurzijo v smeri proti Dubrovniku.

Zbor Jadranske straže

Zagreb, 7. okt. o. Glavna skupščina Jadranske straže bo od 30. do 31. t. m. v Zagrebu. Obenem bo 31. t. m. Jadranski dan, ki ga bodo proslavile vse organizacije Jadranske straže.

Maršal Blücher aretiran?

Riga, 7. okt. AA. (Pat) Poročajo, da so maršala Blücherja, poveljnika sovjetske vojske na Daljnem vzhodu, aretirali v Svetlovskem v Sibiriji. Zdi se namreč, da je za njegovega obiska v Ukrajini prišlo do upora med vojaštvom. GPU je obtožila maršala Blücherja samega, da je zanel upor.

Zadnje dni so aretirali 43 generalov daljnovzhodne armade z vsem štabom generala Blücherja. Šest političnih komisarjev daljnovzhodne armade so ustrelili. Proglas maršala Blücherja na daljnovzhodno vojsko, v katerem obtožuje Stalina, da je izdal svetovno revolucijo na Kitajskem, v Španiji in v ČSR, je bil zaplenjen.

V Moskvi se širijo glasovi, da je vojni komisar Vorošilov baje na strani Blücherja in da je izjavil Stalinu, da bo odstopil, če pride maršal Blücher pred sodišče.

Preiskava v stanovanju Litvinova

Riga, 7. okt. AA. Po poročilih, ki krožijo v Moskvi, je 40 uradnikov GPU izvršilo hišno preiskavo v stanovanju zunanega ministra Litvinova in odneslo velikansko količino materiala.

Politični vihar v Klajpedi

Klajpėda, 7. okt. AA. (DNB). Včasjšnja seja klajpėdskega zbora je bila zelo burna. Nemški poslanci so napadali politiko deželne vlade, zlasti pa politiko guvernerja. Postavili so zahtevo, naj se v polni meri spoštuje klajpėdska avtonomija.

Vremenska napoved

Zemunska vremenska poročila: Oblačno v vsej kraljevini, razen na Primorju, kjer je popolnoma jasno. Precejšnja oblačnost vlada še sredi države in na skrajnem zapadu.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno jasno v vsej kraljevini. Jutranja megla bo v dolinah rek in kotlinah. Samo sredi države in v zapadnih krajih bo precejšnja oblačnost. Noč bo hladna.

Zagrebaška: Vreme se bo razvedrilo, pa dec temperature. Dunajska: Prehodne motnje z zapadnimi vetrovi, ponekod padavine, hladneje, v prihodnjih dneh zelo spremenljivo vreme.

Na mednarodni razstavi za zaščito dece

Beograd, 7. oktobra
V Beogradu imamo te dni dve zanimivi razstavi: na sejmišču mednarodno razstavo za zaščito dece, v paviljonu Cvete Zuzorice na Kalemegdanu pa razstavo triletnega delovanja vlade dr. Milana Stojadinovića.

Priznati je treba, da sta obe razstavi urejeni zelo skrbno, da je zlasti razstava na Kalemegdanu opremljena naravnost razkošno in je centralni presbiri, ki jo je organiziral, imel z njeno organizacijo in ureditvijo gotovo velikanskega dela in truda. K razstavi na sejmišču, katero je za drugi balkanski kongres za zaščito dece, ki se je pričel 3. t. m. v Beogradu, organizirala in uredila s sodelovanjem vseh mednarodnih posestnikov naša Unija za zaščito dece, pa je v glavnem prispevala naša Unija s svojimi članicami in njihovimi ustanovami, poleg nje pa, kakor rečeno, tudi vse ostale Unije. Kar se tiče zanimanja občinstva za obe razstavi, je treba reči, da tvori razstava na Kalemegdanu znatno večjo privlačnost za občinstvo, kar je pač razumljivo, ko je Kalemegdan znatno bližje središču mesta in je vstop v razstavo brezplačen, dočim je sejmišče vendarle precej daleč iz mesta in je vstopnina, dasi ni visoka, za marsikoga vzrok, da si ne ogleda tudi te razstave, ki nudi ogledovalcu ne samo točen vpogled zlasti v naše mladinsko skrbstvo, temveč odkriva tudi marsikatero težko rano na našem narodnem telesu, kateri je treba kar najnujnejše pomoči.

Vnanje države

Mednarodna razstava za zaščito dece zavzema doberšen del vsebinskih paviljonov. Med državami, ki imajo lastne paviljone na sejmišču, sta Italija in češkoslovaška napolnili svoja paviljona s kar najzanimivejšim razstavnim gradivom. Češkoslovaški paviljon pa sedaj, ko sem ga ogledoval, se ni bil urejen, čemur se pač ni čuditi glede na usodo, ki je zadela bratsko državo v zadnjem času. Zemljevidi z različnimi statističnimi podatki kažejo državo v mejah, ki danes niso več njene in marsikaj pač ne odgovarja več današnjemu njenemu dejanskemu položaju.

Italijanski paviljon je ves izpolnjen s slikami in statističnimi podatki o materinskem in mladinskem skrbstvu. Dan 24. decembra je »dan matere in otroka«. Musolinijeva slika se vidi vsepovsod in z njim njegovo geslo: »Treba je resno bdeli nad bodočnostjo rase!« Statistika Unije izkazuje 10.266 različnih zaščitnih ustanov, poleg vseh poletnih kolonij, zabavišč, »gnezda« pod milim nebom, organizacije »liktorske omladine«, dneva darovanja za mladino (»befana«, 6. januarja) itd.

Velika Britanija, Zedinjene države severnoameriške, Francija in Nemčija imajo svoje oddelke v paviljon št. I, prvi dve precej skromna, Francija nekaj obsejnejšega, medtem ko Nemčija zavzema polovico razsežnega paviljona s slikami in statističnimi svojimi »Mutter- und Kinderhilfen«, mladinske književnosti in drugega.

Unija na Baikanu

Balkanske države so se porazmestile v paviljonu Spasišvece zadružnice, kjer je v prtiliču Belgarija razstavila zelo obsežno gradivo o svojem mladinskem skrbstvu in njegovi organizaciji, statistične podatke o rojstvu, umrljivosti dece, zaščitnih ustanovah in mladnsko literaturo. Ne toliko obsežno, ali vendar izčrpno prikazuje svoje mladinsko skrbstvo tudi Turčija in Grčija s slikami ustanov, zemljevidi, grafikoni in drugim takim gradivom. Romunija nima svojega oddelka, a je v glavnem prikazano njeno sodelovanje na skupnih velikih zemljevidih Balkana, kjer se pod geslom »Salvate parvulos!« razkazuje v glavnih potezah delo Unije na Balkanu v primeri z velikimi državami Veliko Britanijo, Francijo, Nemčijo in Italijo. Albanija je na teh zemljevidih prazna, tu Unija še ni pričela svojega blagodejnega delovanja.

V gornji stranski sobi obkrožajo zastave 15 držav, v katerih deluje Unija, propagandni reki na francoskem in nemškem jeziku.

Jugoslavija

V predvorani Spasišvecega paviljona kažejo velike slike, kako naš mladi kraj s svojima bratoma in bratrančema v svoji naravi uživa lepe poletne dneve v telesnih vajah, ročnem delu in zabavi. Na drugi strani je prikazano delovanje dijaških menz kraljice Marije.

Stare in nove šole ob zapadni meji

Logatec, 7. oktobra

Če je potovanje še tako dolgočasno, ni dolgočasno ob prestopu raznih državnih mej. Za to poskrbijo obmejni organi. Če pa se tujec količikaj zanima za okoliš, po katerem poteze, in takih je vedno več, ima pravi območje priliko, da opazuje spremembe na dobro ali slabo. Zato vse države gledajo, da tujec že na meji dobi najugodnejši vtis in da v notranjosti potem opazuje tečej z bolj naklonjenim očesom. V tem delu veliki del obmejnih vprašanj, katerega se mi še premalo zavedamo.

Kakšen vtis mora odnesti tujci avtomobilist, ko se pripelje po lepi moderni cesti iz Trsta v Planino in nadaljuje svojo pot skozi Jugoslavijo, po kotanjasti cesti? Ve sicer, da se pelje po kraškem svetu, ve pa tudi, da ne bi smele biti kotanje na cesti. Nato se ovije v prah, da preklinja sam in preklinja tisti, ki ga srečajo. Ni dolgo tega, ko se je ustavil v Dolenjem Logatcu nemški turist in se hotel prepričati, če vozi po glavni cesti proti Ljubljani, boječ se, da je zašel na kako stransko cesto. In ko so mu odgovorili, da je na pravi cesti, je samo še vprašal, če bo moral še dolgo voziti po Jugoslaviji.

Cestnega problema ne more ljudstvo samo rešiti. To je dolžnost države. Pač pa se je ljudstvo samo lotilo vprašanja šolskih zgradb. Tudi v tem pogledu je bila naša meja dolgo časa hudo zanemarjena. Potreba po izobrazbi je prav na meji večja, razen tega pa ljudstvo neče zaostajati za sosedi okraj granice. Ljudstvo neče, da bi ga bilo sram pred tujcem. In prav šole so

V paviljonu se na velikih zemljevidih razkazuje organizacija Unije v naši državi in vse naše mladinsko skrbstvo s svojimi ustanovami. Statistike in grafikoni izkazujejo tu število rojstev in umrljivosti dece, vse po banovinah. Tu vidimo n. pr. da na 1000 rojstev umira v dravski banovini 126,8 otrok v prvem letu, 40,1 v dobi 2 do 5 let, 13 pa v dobi od 8 do 10 let. V primeri z drugimi banovinami je ta slika za Slovenijo dosti ugodna, ker le Beograd izkazuje boljše število v prvi dobi, namreč 118, potem pa 44,5 in 15,2, dočim vidimo v savski banovini številke 189,1, 37,6 in 15,2. Zaostaja pa Slovenija za ostalimi banovinami v pogledu povprečnega števila otrok v rodbini s svojimi 3,6, ker izkazuje samo dunavska banovina nižjo številko 3,3, dočim ima vrbaska banovina najvišjo, 5,4.

V paviljonu I razkazuje v slikah in grafikoni državno zdravilišče Topolšica svoj razvoj od leta 1923. do l. 1935., ko je število oskrbovanih bolnikov naraslo od 152 na 750 in se je zavod v vsakem pogledu znatno razširil. Posebne razpredelnice izkazujejo starost oskrbovanih bolnikov in umrljivost, ki je z leti znatno padla.

Paviljon II je v celoti jugoslovenski. Tu ima obsežen oddelček naša prestolnica z vsemi svojimi zaščitnimi društvi, ki ima vsako svoj poseben pododdelek, kjer je podrobno razkazano njihovo delovanje. Poseben oddelček, kjer je podrobno razkazano njihovo delovanje. Poseben oddelček ima mesto Ljubljana in dravska banovina. Tu sta nameščena dva Gorsetova drvoze, ki predstavljata mater, vsenaokoli pa so slike in grafični izkazi o ljubljanskem občinskem mladinskem skrbstvu ter banovinskem in občinskem, o skrbi za do-

jence, šolsko mladino, vajence. Tu so statistični podatki o prenapolnjenosti naših šol, o počitniških kolonijah, zavetiščih, o rojstvu in umrljivosti dece itd. Zelo skrbno so izdelani podatki o šoli v Trbovljah in »Trboveljskem slavčku«, delo učitelja Suligaja. Tu so dalje podatki o pomladku Jadranske straže in Rdečega križa, o bolnišnicah, babištvu in naposled tudi zbirka otroških igrar, pregled mladinskih zaščitnih društev in modeli ustanov, kakor po-čitniškega doma kraljice Marije na Pohorju, Golnik itd.

V istem paviljonu se razkazuje tudi državna zaščita dojenčev, dece in šolskih otrok, delovanje »Radne zajednice«, otroških klinik in bolnišnic ter zatiranje nalezljivih bolezni.

Mesto Zagreb in savska banovina imata tu tudi svoja posebna oddelka, urejena prav skrbno in pregledno.

Kar se tiče mladinske književnosti, je je po vseh oddelkih, ali nikakor ne v takem obsegu, kakor bi se moglo pričakovati. Je vse to večinoma le unijsko propagandno gradivo, ki se ne more več prilegati k mladinski književnosti kot taki. Vsekakor ni bilo v namenu prireditelj razstave, da bi jo izpopolnili tudi v tem pogledu, ker je tu šlo očitno v glavnem za to, da se prikaže mladinsko skrbstvo s svoje gmothe in socialne strani, kar se je tudi v resnici doseglo na zelo pregleden in prepričevalen način. Bilo bi le želeli, da bi razstava, ki pač ni proračunana na gmothe uspeh in ga, sodeč po pitem številu ogledovalcev, tudi gotovo ne bo imela, dosegla kar najlepši moralni uspeh, izražen v želji, da se misel mladinskega skrbstva in umevanja zanj učinkovito zaneše v najširše narodne sloje.

Na jug jih podi jesen...

Ko odpada listje in se selijo ptice

Star pregovor pravi: »Svet Mihū je dan zaša«. V čudnih svetovnih zmešnjajah smo skoraj prezrli, kaj se godi v prirodi, ki je menda edina še pravilna in gre nemoteno dalje svojo pot ne glede na desno in levo. Dan se je skrajšal, gozd je postal zlat in ptice selivke so se premaknile.

Ko greš skozi jesenski gozd zamišljen, završi v temnih krošnjah smek in velika jata sivih ptic z močnimi udarci trdih kril odleti proti meglenemu nebu. Jata se pridruži še večji jati, ki brzi nad gozdom. Krila jat šušče, potem pa se sliši še živžiganje kril in ogromna siva jata odjadra proti jugu. Prišel je čas, ko so se zbrali divji golobi in odleteli proti jugu.

Dočim smo druga leta imeli skrb za naše najdobje selilke, za tankokrile lastovce, so te letos kar neopaženo odletele brez človeške pomoči, brez aeroplanov. In prav je to, saj imajo ljudje letos druge skrbi. Tole smo druga leta prezrli v jesenski prirodi, letos pa dobro opazili: prihod klatežev, sivih vran, kakor povsod drugod, so bile druga leta sive vrane tudi pri nas tako vsakdanje, da jim nismo posvečali prav nobene pozornosti. Čemu neki? Saj smo jih bili navajeni videti in slišati prav vsak dan in, skoraj bi rekli, vsako uro. Letos pa je to drugače. Kakor je poročalo »Jutro«, so v pretekli pomladi na Gorenjskem že pred selitvijo zastupili na stotine vran. To se je poznalo vse leto. Vrane niso delale škode ne pri setvi koruze, videti jih ni bilo nikjer na polju da bi

vodile mladiče na pokosene travnike, kjer so vendar nekoliko koristne, in tudi črešnji niso obirale. Zadovoljni smo jih pogrešali pri zorenju koruze, kjer so vrane vsako leto povzročale precejšnjo škodo. Toda prav takrat, ko je bila koruza pospravljena, se je kar naenkrat pojavilo spet krekjanje tisočih debelokljuncv. Najprej so letale posamezne vrane, za njimi pa so priletele velike jate. Od kod?

Vrane pa niso iznenadile samo ljudi, ki so jih opozorile, da je prišla jesen, marveč še bolj druga bitja. Na travniku, kjer so se pasle kokoši, se je nudi zanimiv prizor: Kar naekrat je zavrselo med kokoši, kakor če se pojavi v zraku skobec, kragulj ali kanja. Nekaj kokoši je zakokodaskalo in tudi družba rac je okrenila glave proti nebu. Kaj je? Nič posebnega: čez travnik je plaval navadna siva vrana, ki ji v prejšnjih letih niti takrat, ko je krada piščete, nismo posvečali posebne pozornosti. In zakaj letos? Ker so se jih živali odvadile, ko jih ni bilo videti vso pomlad in poletje. Čez nekaj dni pa so se jih navadile tudi kokoši in ptice v gozdu, spoznavši, da jim v tem času vrane niso nevarne. Ta primer nam dovolj prikazuje, da je vrana klatež. Pri nas izvaljene vrane v jeseni odlete, nadomestujejo pa jih tuje, ki prihajajo od severa.

Se pred nekaj dnevi je bil zajec precej redek na polju, zdaj se je kar naekrat pojavilo posebno na njivah, kjer je pričel rušeniti repnek, precej začet. Ti se niso priselili iz tujih krajev. Prišli so iz naših gozdov. Rodili so se po večini popolnih. A ko so prišli kosci in za njimi žanjice, so našli zavetje v gozdovih, ki so jih le ponoči zapuščali, odhajajoč na pašo v svoje rojstne kraje.

Gozd je porumenel, se pozlatil in si nadel še nebroj pisanih barv. Listje odpada in šušlja, ko ga zaziblje jesenski dih. In šuštenje je pregnalo dolgočuha, da se je spet naselil v niži. Jesen so prišli oznanjati tudi prvi kljunčari. Sicer so to šele pripravljalci stanovanj za večjo družbo dolgočlunih jesenskih gostov, toda lovce so že povlekli v otočne gaje, kjer prav poseben diši po jeseni.

Pričela se je glavna selitev ptic. Ptice so jele sicer odletovati že pred meseci in bo selitev trajala še dolgo, toda glavni »transport« se prav zdaj pomikajo čez naše kraje.

Posebnost je šola na Vrhu pri Sv. Treh kraljih. Tu imajo letni pouk, to se pravi, da hodijo otroci poleti v šolo, pozimi pa imajo počitnice. Clovek se kar izprašuje, kje se vzame vseh 150 otrok! Šola nima prave učilnice, učiteljstvo pa prebiva v podstrešnih kmečkih sobah. Iz prosvetnih razlogov je torej boljše, da je danes dohod na ta lepi vrh zaprt.

Da so na Lahz prišli do šole, se morajo v olavnem zahvaliti svojim gasilec. To je daleč okrog edina šola, ki ima telovadnico z odrom. Dolg, ki ga je prevzel krajevni šolski odbor, bo kmalu izplačan.

Na Rakeku imajo lepo predelano šolsko poslopje. Ko pa pride clovek blizu in vidi napis tudi za meščansko šolo, dobi vtis, da mora biti vse skupaj nekoliko na tennem.

Od tu v smeri proti Dolenjski opazi zlasti tri šole: pri Sv. Trojici, kjer kar ne moreš razumeti, kam spravi učiteljica okoli 150 otrok, ko ima vendar na razpolago samo eno učilnico. Nujno bo treba dodati še en razred in šolo spremeniti v trirazredno. Druga taka šola leži na drugem hribu pri Sv. Vidu, kjer je upravitelj rekel, da bo v primeru bombnega napada postavil na dimnik močno luč. Še slabše pa je v Cajnarij. To je dvorazrednica, katero obiskujejo otroci iz kakih desetih vasi! Res je posebnost tega okoliša, da že ena sama hiša tvori vas s svojimi hišnimi številkami, oziroma s svojo hišno številko. Taka vas je Ščurkovo. Vas Reparje ima kar še enkrat toliko hiš, to se pravi dve hiši. Sedanje šolsko poslopje pa je za vse drugo primerno kakor za šolo. Zadnje čase kaže, da bodo te vasi vendar dobile novo šolsko poslopje, vredno okoli 200.000

Oče Alfonz Pernat

St. Lovrenc na Pohorju, 7. oktobra
Ponosna Pernatova domačija na gričku, obdana od sadnega drevja in vrtov, slovi daleč naokoli po gostoljubnosti in narodni

zavednosti. Gospodar Alfonz Pernat je nedavno praznoval 50-letnico, a le pogledje, kako mu kipi mladostno zdravje z obraza, mlad je prevzel obirno domačijo in lesno trgovino. Iz prijazne Urbančeve hiše vi-

Rožna dolina je čuden labirint

Treba je vendar že urediti imena cest in ulic

Ljubljana, 7. oktobra

Del Rožne doline je spadal že pred komasacijo k Ljubljani. Nekoč je tvoril mejo med mestno občino in občino Vič potok, ki se je vijugal po praznih zamočvirjenih travnikih pod Kollmanovim gradom mimo Krapešve vile Zore, a pri Begovi hiši blizu železnice se je potok razcepil, da je en del tekkel proti mestu, drugi del pa zopet vijugasto proti Marnovi restavraciji, kjer se je v močvirju izgubil pod železnico. Danes tega potoka ni več, ker so ga izpeljali v kanal, a posledice razmejitev po vijugastem potoku se kažejo naravnost smešne, česar tudi spojitve z mestno občino ni mogla zabrisati.

Večina cest v Rožni dolini in na Glincah ima še vedno prvotni ameriški sistem, rimske številke. Nevejanemu tujcu se zdi to zmedeno, toda domačinu so se temu hitro privadili, ker vedo, da tečejo ceste z ravnimi številkami (II, IV, V) vzporedno z železnico, neravne (I, III, IV) pa navpično k tem, v smeri od železnice proti Rožniku. Novo zmedo je prinesel šele mestni magistrat, ki je nekatere ulice prekrstil na imena starih mestnih ulic, drugim pa pustil ameriški sistem. Tako je čez noč izgubila Cesta IV, kjer so sedaj nabite tablice »Predjamska ulica«. Istotako ni več Ceste I, temveč je po njej podaljšana Levčeva ulica. Cesta III je bila že poprej na sredi prekinjena. Tu ima ena edina hiša (tovarna Kovačič) tablico »Viška ulica«, a po ovinku se ob gostilni »Pri Katrici« spet nadaljuje Cesta III, dasi bi moral biti tukaj ravni podaljšek Žitnikove ulice. Žitnikova, Levčeva in Kocenova ulica se končujejo v grmovju ali v zamočvirjenih travnikih.

Ako kdo išče nadaljevanje Žitnikove ulice, mora hoditi po mokrih travnikih, a ko pride na trdo Cesto VIII, šele vidi, da nadaljevanja sploh ni, temveč je tam Cesta III. Kocenova ulica sploh nima nadaljevanja. Do nadaljevanja Levčeve ulice je spet treba brodirati po travnikih, kjer se nadaljuje šele preko Ceste VIII. Se hujšo zmednjo povzroča Ažbetova ulica, ki se v trikotni odcepi od Škrabčeve ulice. Ima tukaj le tri hiše. Se sicer nadaljuje, a vmes sta najprej 2 zgrajena vrta, ki spadata k bivši Korenčanovi in Wiednerjevi hiši, nato sledi dolga, zamočvirjen travnik in šele

soko na Pohorju je pripeljal Franco za gospodinjino in od prve ure mu stoji zvesto ob strani. Vzorno sta vzgajala štiri otroke. Dragica pomaga v pisarni in tajnikuje Tujsko-prometnemu društvu, kateremu je oče dolgoletni predsednik. Vida marljivo pomaga mami v obirnem gospodinjstvu. Bojan vodi domačo lesno industrijo. Hrabo pa obiskuje trgovsko akademijo v Mariboru. Vsi so vneti člani Sokola. Bojan je že lepo vrsto let načelnik.

Na Pernatovi domačiji je vedno vladal duh naprednosti in slovske zavesti. Ob prevratu je bil Alfonz Pernat gerent takrat precej nemakutarske občine in je kot poštenjak zmerom v zadovoljstvo vseh našel pravo pot. Dolga leta je bil župan trške občine, danes je podžupan in večina občinskih bremen in poslov je še vedno na njegovih ramenih. Bil je starosta Sokola, za katerega ima vedno odprto roko, gasilstvo pa ga je počastilo za zasluge s častnim članstvom. Našel je seveda tudi priznanje na najvišjih mestih. Želimo mu še mnogo zdravih in vedrih pohorskih vrlčke (pomladi)!

potem je spet numeracija ob Bizjakovi vili. Ako kdo išče v Ažbetovi ulici nadaljevanja, mora iti nazaj (ker čez plotove in vrtove ne more in tudi ne sme plezati) po tej ulici, nato po celi Škrabčevi ulici. Po Cesti na Rožnik od prve odcepitve na levo (Svetčeva ulica) in šele ob koncu te zagleda spet napis Ažbetova ulica.

Prvo nujno delo mestne občine bi bilo podaljšanje Škrabčeve ulice od starih Kocenove, Levčeve in Žitnikove ulice, od tam pa po travniku in preko praznega vrta v Cesto VI, ki bi vsa lahko dobila ime Škrabčeve ulice. Delo sicer ne bo lahko, ker je teren mehak, a izvesti se bo moralo, ker je tam nekaj lepših hiš, ki niti dovoza nimajo, do česar ima zakonito pravico vsaka hribovska bajta. Nadalje je treba kupiti ali razlastiti za cesto potrebne dele obeh vrtov in travnika za podaljšek Ažbetove ulice. Enako bo treba podaljšati vozno cesto iz Levčeve (deloma je svet že dvignjen) in Žitnikove ulice. Vse hvale vredna je zadnja akcija mestne občine, da je zgradila preko Rožnika, Drenovega griča pa do Tivolija uprav moderno cesto. Se nujneje pa je, da zgradi svojim meščanom in davkoplačevalcem v mestu samem nujno potrebne dovozne ceste.

Smrt stare Slovenke

Maribor, 7. oktobra

V Terbegovcih pri Sv. Juriju ob Ščavnici je preminila v častljivi starosti 97 let posestnica Ana Verzelova, menda najstarejša slovenska žena in mati. Bila je mati uglednega mariborskega gostilničarja Franca Verzela. Pred tremi leti je s svojim močnim Miho obhajala redko slavo — železnoro poroko. Ze 30 dni po tem slavu pa je mož preminil, dočim je Ana še tri leta živela v najčvrstejšem zdravju. Vse do zadnjega je vzorno vodila gospodinjstvo, bila je vedno vedra in šegava. Med svetovno vojno je bilo vseh pet njenih sinov na fronti, a so vsi vrnili domov. Včeraj so jo ob veliki udeležbi prebivalstva od Sv. Jurija ob Ščavnici pokopali na domačem pokopališču. Najstarejši slovenski ženi in materi časten spomin!

INSERIRAJTE V „JUTRU“!

Višek umetnosti — višek lepote
kronane in nagrajene na letošnji biennial v Benetkah je film po istoimenskem Sudermannovem romanu

DOMOVINA

ZARAH LEANDER — Heinrich George

Paul Hörbiger — Georg Aleksander — Leo Slezak i. t. d.

KINO UNION, tel. 22-21. Predstave ob 16, 19 in 21.

din, saj je svet že kupljen, načrti narejeni, le denarja še ni.

Poceni so prišle do nove šole Gor. Atave. Stavba je vredna okoli 200.000 din in ima krasen vrt. Dolgo so letali in moledovali, tudi sami so dosti žrtvovali, leta 1934. pa so le otvorili lepo poslopje.

Posebnost je bila še pred leti šola v Logških Zibrahah. Medtem, ko je na eni strani hleva učilca nadebudno mekano so na drugi strani mukale krave in mlekotale kozje. Zdaj imajo lepo poslopje z vrtom, kolavdirano leta 1932.

Posebej pa moramo pohvaliti kmete iz Planine v Rovtarskih Zibrahah. Ta šolski okoliš je spadal pred zedinjenjem pod Medvedje brdo, ki so si ga prilastili Italijani. Novo šolo so otvorili v kmečkih hiši, ki je bila komaj primerna za šolo. Kmetje pa so hoteli imeti novo šolo in ker ni bilo prave pomoči, so se lotili dela sami. Sami so darovali les, nabavili opeko, žgali apno, vozili zastoj in 25 minut pred državno mejo je ob cesti zrastle krasna, vili podobna stavba, ki bo v ponos ne samo domači vasi, ampak tudi vsej meji. V stanovanje so položili parkete, uredili kopalnico in postavili celo nekaj »lifta« za vzdigavanje tvororov. Vse skupaj pa bo stalo komaj okrog 100.000 din! To vas lahko postavimo za vzgled vsem tistim, ki še nimajo šole.

Vse navedene šole spadajo pod logaški srez. Na tem mestu moramo omeniti še 2 šoli, ki pa spadata v srez Ljubljana-okol., čeprav sta le nekaj kilometrov oddaljeni od Logatca. Zaplana se ponaša s krasno šolo, podobno gradu, ki je bila otvorena leta 1930. Pravo nasprotje pa nudi šola v Logu-Zaplani. Ta okoliš je takoj po vojni

spadal pod Italijo in Italijani so postavili zasilno barako ter v njej otvorili šolo. Leta 1920, so se morali Italijani umakniti, in baraki pa je ostala šola, kjer je še danes, čeravno je baraka že napol razpadla. Clovek se zgrozi, ko zagleda na tej podrtiji napis »narodna šola.« To je brez dvoma najzalogostnejši primer šolskih razmer v naši banovini. Kmetje in krajevni šolski odbor se že dolgo trudijo, da bi postavili novo šolsko poslopje. Tudi sami so že mnogo žrtvovali. Sami so zbrali okoli 50.000 din, darovali les in voznje. Najbolj se je izkazal posestnik Anton Leskovec, po domače Merlak, ki je daroval krasno parcelo v izmeri 2.000 m², na najlepšem delu svojega posestva. S prvimi deli se že začeli in če bo dala banovina zaproseno brezobrestno posojilo, bo tudi ta prosvetna sramota odstranjena. V nasprotnem primeru pa bi svetovalni upraviteljstvu, da odstrani vsaj napis, ki je obrnjen na cesto, da se popotniki ne bodo spraševali, če je kaj takega pri nas sploh še mogoče.

Mnogim šolam bo še treba pomagati v tem delu našega obmejnega ozemlja, ker prav na meji morajo stati lepe šole, ki naj vzgajajo državljane v narodnem duhu. Prav obmejno ljudstvo, ki ima največ prilike opazovati razmere na drugi strani granice, ne sme imeti vtisa, da smo pri nas na slabšem in da država ne skrbi za nje. To naj upošteva banovina in naj ne odreda brezobrestnega posojila. To mora upoštevati tudi prosvetna centrala v Beogradu in prisrčnoiti na pomoč s podporo, ki je zadnje čase izostala. Če se na južni meji gradijo cele šole z državnim denarjem, naj se našim šolam ne odreda podpota. Dobre šole bodo mejo utrdile!

a— **Nazgoda pri gradnji novega bogoslovja.** 51-letni tesar Franc Pišek iz Zgoranjega Dupleka 78 je zaposlen pri gradnji novega bogoslovja pod Kalvarijo. Predsnočnim pa mu je po nesrečnem naključju padla na glavo precej težka sekira in mu prebila lobanjo. Težko poškodovanega Piška so reševalci prepeljali v mariborsko bolnišnico.

a— **Krivo kožuhanje.** Predsnočnim so se zbrali vaščani iz Leskoveca pri Pragerskem pri nekem posestniku. Kožuhanje so v vedrem razpoloženju, ki ga je podpirala pijača in jedača. Veselje pa ni trajalo dolgo. Sredi petja in plesa se je vnel prepir. Fantje so se spoprijeli, v gneči se je zrušil na tla 20-letni hlapec Ivan Herić. Dobil je zabodljaj tik pod srcem, da mu je bruhala kri s tako silo, da se je bilo bati, da bo izkrevljal. Pripeljali so ga v mariborsko bolnišnico in je le malo upanja, da bo okrevljal. Fantje so se po žalostnem krvavem dogodku razbežali. Orožniki preiskujejo zadevo in skušajo izslediti krivca.

a— **Obsojen pismonoša.** Pred okrožnim sodiščem v Mariboru je bil včeraj obsojen na leto dni in 4 mesece robije, na izgubo častnih državljskih pravic za

dobo treh let in izgubo državne službe 36-letni bivši pismonoša Franc Lešnik, ki je bil obtožen, da je v času od 31. avgusta 1936 do 9. julija 1937 poneveril 28.617 din in 68 par, in sicer na račun raznih zneskov, nakazanih po poštini in čekovnih nakaznicah 36 osebam v Rošpotu, Bresternici, Jelovici in Kamnici pri Mariboru. Razen tega je bil tudi obtožen, da je prejel denar od šestih oseb, ki ga pa ni oddal na pošti, temveč je ponaredil poštni pečat in uradnikov podpis.

a— **Žrtve med brezposelnimi** je iskal 21-letni brezposelni delavec Franc Crnčec iz Studencev. Številnim brezposelnim tovarišem je pripovedoval, da ima razne dobre zveze in da jim lahko preskrbi službo proti »posredovalnini« po 100 din. Ta trik se mu je večkrat posrečil, ni pa bilo o službi ne duha, ne sluha. Crnčec se je moral radi tega včeraj dopoldne zagovarjati pred tujakšnim malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča, ki mu je ob prisodstvu s. o. s. dr. Turata in Lečnika predsedoval s. o. s. dr. Cemer. Obtožbo je zastopal državni tožilec dr. Dev. Crnčec je bil obsojen na 8 mesecev strogega zapora.

Gospodarstvo

Beograjski denarni zavodi in nestalne hranilne vloge

Beograjski »Jugoslovanski kurir« je v ponedeljek, ko je ponehala nervoznost med našimi vlagatelji in so se hranilne vloge pričele naglo vračati v denarne zavode, objavil krajši članek, ki pravi, da ni bilo v zadnjih tednih upravičenih razlogov, zaradi katerih naj bi vlagatelji dvigali svoje vloge pri denarnih zavodih. Ze v soboto, takoj po zaključku monakovskega sporazuma, so pričeli vlagatelji vračati svoje vloge v denarne zavode. Toda beograjske banke so pokazale malo razpoloženja, da te vloge zopet sprejmejo. Nekatere banke so postavile vlagateljem celo pogoje, po katerih so pripravljene znova sprejeti dvignjeni denar. »Jugoslovanski kurir« se je v tem članku postavil na stališče, da je taka politika naših bank docela upravičena. Vsi oni vlagatelji, ki so v prejšnjem tednu dvigali vloge, ne predstavljajo za denarne zavode nikakšen plus, saj ta denar ni vezan na noben rok in morajo denarni zavodi zaradi tega najmanj polovico takih vlog držati v gotovini, namesto da bi denar plodono naložili. Banke so zlasti nerazpoložene, da sprejemajo vloge od onih vlagateljev, ki niso imeli nikake potrebe, dvigniti denar. Zato so baje nekatere banke v Beogradu pričele voditi posebno evidenco o onih vlagateljih, ki so dobro situirani in so v kritičnih dneh dvignili preko 80% svojih vlog. Verjetno je, da od teh vlagateljev banke ne bodo več sprejemale hranilnih vlog, če pa jih bodo sprejemale, bodo postavile posebne pogoje.

Zaradi tega članka v »Jugoslovanskem kurirju« je nastala mala afer. Novosadsko združenje bank je poslalo »Jugoslovanskemu kurirju« demanti, v katerem pravi, da so gornje informacije netočne. Denarni zavodi se zavedajo svoje dolžnosti pri izvrševanju depozitne in kreditne službe v okviru narodnega gospodarstva. Izplačevali so v kritičnih dneh vloge vsem vlagateljem, ne da bi vpraševali za vzrok dviganja in ne da bi vodili kako posebno evidenco o vlagateljih. Novosadski denarni zavodi smatrajo brez izjeme, da vršijo vlagatelji svojo nesporno pravico, če zahtevajo realizacijo vlog. Dejstvo, da so denarni zavodi gladko in brez večjih težko izplačevali vloge, nudi dokaz za njihovo opreznost poslovanje. Iz vsega tega sledi, da denarni zavodi brez kakršnih sankcij nasproti vlagateljem znova sprejemajo vloge od vseh vlagateljev, tudi od onih, ki so v kritičnih dneh dvignili preko 80% svojih vlog, ker smatrajo, da bi bila vsaka sankcija proti vlagateljem, ki so pri dviganju vlog izkoristili svojo pravico, ne samo depasirana, temveč tudi škodljiva za narodno štednjo, ki je glavni pogoj za ustvaritev narodnega kapitala.

Na ta demanti novosadskega združenja pravi sedaj »Jugoslovanski kurir«, da ne ustreza dejanskemu stanju. Nekatere banke v Beogradu in Zagrebu so v resnici sporočile svojim vlagateljem, ki so dvignili preko 80% vlog, da bodo denar znova sprejele kot vloge le po naslednjih po-

gojih: če bodo vložili denar brez odpovednega roka, jim plačajo samo 2% obresti, pri najmanj trimesečnem odpovednem roku pa 4%. Tudi Državna hipotekarna banka je poslala pisma svojim vlagateljem, ki so dvignili več nego 60% svojih vlog, v katerih jim sporoča da od njih ne bo več sprejemala vlog.

»Jugoslovanski kurir« priznava, da sklepi teh bank glede ponovnega sprejemanja vlog tehnično niso izvedljivi, ker se lahko denar nalaga pri bankah na ime ali na prisotnosti in imajo vlagatelji možnost svoje vloge znova naložiti preko tretje osebe na ime donositelja. Zato imajo sklepi glede ponovnega sprejemanja vlog le teoretičen značaj. Nadalje pravi »Jugoslovanski kurir«, da obstojajo za sklepe bank tehtna opravila, vendar tudi priznava, da banke nimajo pravice odklanjati vlog. Pač pa smejo postaviti pogoje glede odpovednega roka pri večjih vlogah, toda v tem primeru morajo postopati enako tako pri onih, ki so dvignili vloge, kakor pri onih, ki vlog niso dvignili.

»Jugoslovanski kurir« prinaša vrhu tega še informacijo, da so vlagatelji v naši državi do sklenitve monakovskega sporazuma dvignili iz državnih, samoupravnih in privatnih denarnih zavodov okrog 1500 milijonov din, to je 12% celotnega stanja vlog ob koncu julija t. l. V drugo državo so bili dvignili še znatno večji in so ponekod znašali 30 do 40%. V štirih poslovnih dneh po monakovskem sporazumu pa so vlagatelji zopet prinesli nazaj v denarne zavode nič manj nego pol milijarde din in je verjetno, da se bodo v kratkem vse dvignjene vloge zopet vrnille v denarne zavode.

Oskrba naše tekstilne industrije s surovinami

Pretekli petek smo na tem mestu objavili dopis iz Maribora o omejitvi obratovanja v mariborskih tekstilnih tvornicah zaradi nevarnosti pomanjkanja surovin, ki jih je tekstilna industrija doslej dobivala po večini iz Češkoslovaške. Omenili smo tudi, da so tekstilni podjetja naročila bombažno prejo iz drugih držav in da čakajo na te pošiljke. Kakor nam sedaj poročajo iz Maribora, je obratovanje spet normalno. Omejitve produkcije menda ni bila toliko v zvezi s pomanjkanjem surovin kakor z »nenadomestljivo« izgubo sudetsko-nemških moštvo, ki so ob mobilizaciji zapustili svoja mesta, zdaj pa so mnogi spet vrnilli preko Spilja v Maribor.

Po vestih iz Zagreba ni bilo v hrvatski tekstilni industriji v zadnjih tednih skoro nikakega zastoja. Res je, da je zavlada tudi pri hrvatskih podjetjih bojazen zaradi pravočasne oskrbe s surovinami, vendar zaradi tega niso omejevali produkcije. Tudi hrvatska tekstilna industrija je kupovala doslej bombažno in volneno prejo po večini iz Češkoslovaške in je dovoz surovin po ukinitvenju prometa na češkoslovaško-avstrijski in češkoslovaško-madžarski meji prenehal. Podjetja pa so

se takoj obrnila na dobavitelje iz drugih držav. Kako bo v bodoče z oskrbo tekstilne industrije z bombažno prejo, še ni mogoče podati zanesljive slike. Dosedanje zveze s češkoslovaškimi dobavitelji bombažne in volnene preje menda ne bodo trajno prekinjene, ker je tudi še v okviru češkoslovaški republiki precej predlinc. Iz krogov hrvatske tekstilne industrije se čuje, da ne more biti bojazni, da bi dobava surovin resno ogrozila poslovanje, ker je dana možnost nakupiti sirovine tudi drugje.

Gospodarske vesti

— **Trgovinska pogajanja z Nemčijo.** Poročali smo že, da je prispela v Beograd nemška delegacija k zasedanju nemško-jugoslovenskega stalnega gospodarskega odbora. Prvo zasedanje plenuma je bilo šele v četrtek. Na tej seji so bile določene sekcije, ki bodo v prihodnjih dneh proučile vse gradivo, ki pride v poštev za nove ureditve trgovinskih odnosov med obema državama. To delo sekcij bo morda trajalo deset dni. Nato se bo ponovno sestalo plenarno zasedanje odbora.

— **Plačevanje kmečkih dolgov.** Te dni smo objavili podatke o plačevanju kmečkih dolgov do konca avgusta. Sedaj objavljamo Privilegirana agrarna banka tudi že nekaj števil za september. V teku septembra so kmečki dolžniki plačali Privilegirani agrarni banki 11.3 milijona din nasproti 7.1 milijona din, kolikor so znašala vplačila v lanskem septembru. Od začeta leta do konca septembra so dosegla vplačila kmečkih dolžnikov 68.8 milijona din; do konca lanskega leta pa so kmečki dolžniki vplačili 143.5 milijona din, tako da so doslej v letu 1937, in 1938, do konca septembra vplačili v celoti 212.3 milijona din. Privilegirana agrarna banka je do konca septembra definitivno prevzela od denarnih zavodov 106.347 kmečkih dolžnikov. Tem zavodom je odobrila na tekočem računu 163.4 milijona din, v 3% državnih obveznicah pa jim je priznala 54.2 milijona din. Na področju ljubljanske podružnice je Privilegirana agrarna banka prevzela od 166 zavodov 8870 dolžnikov, katerih dolg je znašal 133.6 milijona din; doslej jim je priznala po tekočih računih 33 milijonov din, v 3% drž. obveznicah pa 12.7 milijona din.

— **Izkoriščanje bavksitnih ležišč v Hercegovini.** V zadnjem času se je iz neznanega kapital (predvsem švicarski in nemški) pričel intenzivno zanimati za bavksitna ležišča v Hercegovini. Doslej so kopali bavksitno rudno predvsem v Dalmaciji. Sedaj pa sta pričeli neka švicarska finančna skupina pod firmo »Ugrovac« in neka nemška finančna skupina pod firmo »Pan-Bavksit« s pridobivanjem bavksita v bližini Mostarja. Produkcijo nameravata ti dve firmi urediti na 100.000 do 150.000 ton letno. Tamošnja ležišča cenijo na 9 milijonov ton, in sicer v okoliših širokega Brijega. Se večja ležišča pa domnevajo na južni strani Mostarja. Ta ležišča, ki jih še raziskujejo naj bi zadostovala pri normalni eksploataciji za najmanj 100 let.

— **Otvoritev državne obrtne razstave.** Danes bo v Beogradu svečana otvoritev I. državne obrtne razstave, ki bo odprta do 25. t. m. Posetniki te razstave imajo na železnica in ladja 50% popust pri voznini. Z železniško legitimacijo K 13, ki jo kupijo na ohodni postaji, in celo vozno karto imajo brezplačen povratek. Na legitimaciji pa mora biti potrjeno razstavnega odbora.

— **Licitacije.** Pri štabu letalstva vojske in mornarice, oddelek v Zemunu bo 17. t. m. licitacija za dobavo poljedelskih naprav ter aparata za preizkuševanje instrumentov, 18. t. m. za dobavo gumijastega materiala, 20. t. m. za dobavo tesnilnega materiala, 26. t. m. za dobavo avtomobilskih potrebnosti, 31. t. m. pa za dobavo lakov in barv. Dne 25. t. m. bo pri intendanturi štaba letalstva v Zemunu licitacija za dobavo moderne palnice za perilo. Pri štabu mornarice v Zemunu bo 20. t. m. ofertna licitacija za nabavo vrvi. Pri centralni upravi drž. rudarskih podjetij v Sarajevu bodo naslednje licitacije: 21. t. m. za dobavo cementa, 25. t. m. za dobavo električnega aparata za transformatorsko postajo, 4. novembra pa za dobavo karbida ter bakrene vrvi. Pri strojnom oddelku direktije drž. žel. v Ljubljani bo 22. t. m. licitacije za dobavo pil.

Borze

7. oktobra

Na ljubljanski borzi je bilo danes za angleške funte povpraševanje po 238. V zagrebškem privatnem kliringu so se grški boni trgovali po 32.08 (v Beogradu po 32). Nemški klirinski čeki so se danes deloma nekoliko okreplili in so bili zaključeni v Ljubljani po 14.00, v Beogradu po 13.9937,

NOVOST!

1 Krasna snežno bela svetloba

2 Cenena dobra razsvetljava

3 Nova oblika, prikladna tudi za vse moderne lestence.

TUNGSRAM Krypton

v Zagrebu pa po 13.9050, medtem ko je bilo za konec oktobra povpraševanje po 13.6038.

Na zagrebškem efektne tržišču se je vojna škoda pri spremenljivi tendenci trgovanja najprej po 465, pozneje pa po 470 (v Beogradu je bil promet po 468—469). Zaključki so bili zabeleženi še v 6% dalmatinskih agrarnih obveznicah po 89.50 (v Beogradu po 90), v 7% stabilizacijskem posojilu po 97.75 (v Beogradu po 96.50), v 7% Blairovem posojilu po 92 (v Beogradu po 91) in v delnicah PAB po 225 (v Beogradu po 220—222).

DEVIZE

Ljubljana. Amsterdam 2379.16—2393.76, Berlin 1750.02—1763.90, Bruselj 738.95—744.01, Curih 996.45—1003.52, London 209.60—211.66, New York 4336.01—4372.32, Pariz 116.97—118.41, Trst 229.19—232.27. Curih. Beograd 10, Pariz 11.7750, London 21.0650, New York 438.50, Bruselj 74.15, Milan 23.0750, Amsterdam 238.70, Berlin 175.50, Stockholm 108.60, Oslo 109.85, København 94.05, Praga 15.10 (bankovci 7.50), Varšava 83, Budimpešta 87.30, Atene 3.95, Bukarešta 3.25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 496—470, 4% agrarne 61 bl., 4% severne agrarne 60.50 bl., 6% belgijske 91.50 bl., 6% dalm. agrarne 89.50—90, 7% stabiliz. 97—98.50, 7% invest. 99 bl., 7% Seligman 99 den., 7% Blair 92—92.50, 8% Blair 96.25—99.50, delnice: Narodna banka 7350 den., PAB 223—225, Trboveljska 190—200, Gutman 50—60, Narodna šumska 20 bl., Osiječka Jeleončica 165 den., Isis 25 den., Dubrovačka 350 den., Oceanica 600 den., Jadranska 350 den. Beograd. Vojna škoda 466.50—468 (468—469), 4% agrarne — (61), 4% severne agrarne 59—61, 6% belgijske 90.90.50 (90.50), 6% dalm. agrarne 89—90 (90), 7% stabiliz. — (96.50), 7% Blair — (91), 8% Blair 96 den.

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 7. oktobra. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 63.50, za julij 63.875; koruza: za dec. 45, za maj 48, za julij 48. + Winnipeg, 7. oktobra. Začetni tečaj: pšenica: za okt. 58.125, za dec. 58, za maj 61.50.

+ Novosadska blagovna borza (7. t. m.) Tendence nesp. Pšenica: baška, okol. Novi Sad in Sombor. 79 kg 153 — 155; sremška 79 kg 153 — 155; slavonska 78/79 kg 154 — 156; gornjebaška in gornjebanatska 79/80 kg 154 — 156. Rž: baška 145 — 147. Ječmen: baški in sremski 64/65 kg 144 — 146; pomladni 68 kg 180 — 185. Oves: baški sremski slav. 135 — 140. Kuruza: baška in sremška 132 — 134; banatska 130 — 131. Moka: baška in banatska 0/0g in 0/0gg 252.50 — 262.50; 0/2 232.50 — 242.50; 0/5 212.50 — 232.50; 0/6 192.50 — 202.50; 0/7 162.50 — 172.50; 0/8 110 — 115. Otrubi: baški 94 — 100. Fižol: baški beli brez vreč 300 — 310.

+ Budimpeštanska terminska borza (7. t. m.). Kuruza: za okt. 15.02 — 15.05, za maj 15.07 — 15.08.

BOMBAZ

+ Liverpool, 6. oktobra. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za okt. 4.70 (prejšnji dan 4.67), za dec. 4.74 (4.71), za maj 4.81 (4.78).

+ New York, 6. oktobra. Tendence dobro vztrajajoča. Zaključni tečaj: za okt. 8.28 (8.22), za april 8.19 (8.17).

Iz Tržiča

— Kino predvaja danes in jutri v nedeljo veliki vohunski film »Rdeča plesalica« (Mata Hari).

Iz Novega mesta

n— Sokolsko društvo Novo mesto vabi k spominskemu večeru ob 4. obletnici smrti kralja Aleksandra I. Zedinitelja, ki bo v sokolskem domu drevi ob 20. Vstopnina prostovoljna.

Zapiski

»Jugoslovanska revija«, ki izhaja v Ljubljani v redakciji prof. Frana Viočila in novinarja Vladimira Regallyja, prinaša v pravkar izišlem 9—10 zvezku članke VI. Regallyja »Iz mojega rojstnega kraja Metlike«, »Snimci sa sunčanog Hrvatskog Primorja«, »Sarajevo, gdje se istok sukobljava sa zapadom« in »Turistični odsek ministarstva za trgovino in industrijo izpolnjuje svojo nalogo«. Prof. Viočić razpravlja o »vitalnem pitanju našeg turizma: cesti Ljubljana — Sušake, B. Jovanović je prispeval članek »Carski Ohrid, grad starine, crkva, manastira i svetaca«, prof. Vinko Antić pa piše o turističnih anketah in njihovom pomenu. Josip I. Loos je pisec daljšega, podnetnega razglabljanja »Nujne naloge in potrebe naših turističnih organizacij«, dr. France Ogrin pa nadaljuje članek o Kranju. V zvezku so tudi razni krajsi prispevki, poročila in beleške. Odlična je zlasti oprema »Jugoslovanske revije« (tisk Narodne tiskarne v Ljubljani), ki kaže po izbiri papirja, ogledalu strani in posebej še po krasnih ilustracijah trden okus in veliko grafično zmogljivost. Po tako opremljeni reviji bo ne samo s pridom, marveč tudi z užitkom segel sleherni prijatelj domače turisticke.

Beograjski časopis »Matica rada« je pravkar izišel 11—12 številko posvetil v glavnom organizaciji »Radost in delo«, čije kongres je bil sredi letošnjega leta v Rimu. Inž. Pavao Jusić razpravlja v ilustriranem članku o ogromnem in uspešnem melioracijskem delu današnje Italije; o osuševanju Pontinskih močvirij. Sledile sklepi rimskega svetovnega kongresa organizacije »Radost in delo«. B. V. začenja svoj potopis »Poučno putovanje u duhu Radosti i rade« (iz Hamburga preko Madeire in Rima v Gozd-Martuljek). Članek je obilno ilustriran. Inž. forst. Vojko Koprivnik je zastopnik z besedilom svojega predavanja »Problem čoveka i državnem institutu za državah, A. S. pa o poljski organizaciji delovne službe »Junak« in njenem združniškem delu. Številko zaključuje članek o izbiri poklica.

»Slovenski Pravnik« prinaša v pravkar izišlem 9—10. zvezku razpravo univ. prof. dr. Metoda Dolence »Simbolična pravna dejanja in izražanja med Slovinci«, doc. dr. Gorazd Kušej je prispeval razpravo »Misli k vprašanju o sodniški stalnosti in nepremestljivosti po našem trenutnem pozitivnopravnem stanju«, dr. Edvard Votić pa piše o takšah v sodni izvršbi. Med književnimi poročili so številne recenzije domačih in tujih pravnoznanstvenih spisov, bibliografske beležke in razne vesti. »Slovenski Pravnik« urejuje univ. prof. dr. Rudolf Sajovic.

Kulturni pregled

Pol ure z avtorjem »Alamuta«

Dr. Vladimir Bartol o svojem orientalskem romanu

Sedanji urednik mesečnika »Modra ptica« dr. Vladimir Bartol se je že s knjigo literarnih sestavkov »Al Araf« trdno uveljavil v mladi slovenski prozi. Tudi pravkar izišli obsejni roman »Alamuta« (Ljubljana 1938, izdala Modra ptica, 454 str.) ima orientalski naslov, kar prica, da pisatelja neugnanjo mika prastara mladost vzhodnega sveta. In res: roman »Alamuta« je prvi v slovenski literaturi zgrajen na materialu iz orientalske zgodovine in miselnosti ter postavljen s svojim dogajanjem v slikovito okolje perzijskih bregov in včlenjen v nemirni življenjski ritem islamskega srednjega veka.

Ob tem, v vsakem pogledu originalnem slovenskem spisu so me zanimala nekatere vprašanja, ki se dotikajo »Alamute« ter osebnosti in dela njegovega avtorja. Naj zato navedem nekatere značilne izjave in misli sestanka s pisateljem VI. Bartolom.

Na vprašanje, kako je nastal njegov »Alamuta«, je mladi pisatelj odvrnil:

— Neposredni povod, ki je sprožil zasnovo za moj roman, sem omenil v svojem članku »Namesto uvoda k Alamuti« (Modra ptica, št. 10). Posredni nagibi segajo globole. Ko mi je bilo deset ali enajst let, sva delala z bratrancom v Trstu fantastične načrte, kaj bi počela, če bi imela vsak svoj grad in neomejeno moč. Oba sva

si bila zamislila nekaj »erotične raj«, ki pa je bil v toliko različni, v kolikor sta bila različna najina značaja. — Že pri prvih literarnih poskusih sem si želel, da bi našel neko trdno, realno ali zgodovinsko podprto ogrodje, okrog katerega bi mogel nanizati vse svoje intimne izkušnje in osebnega spoznanja, obenem pa dati izraza svojemu čudnemu nelagodju v svetu. Nehote sem si zmerom predstavljal naš planet kot neznan drobec vesolja, človeka, sebe, na njem kot še mnogo, mnogo neznatnejšo točko, okrog zemlje pa neizmerno vesoljstvo s svojimi stotisočimi silnih in neznanih ozvezdij. Ta predstava me je posiljevala do neznanosti; zdela se mi je prav tako strašna kakor veličastna. S to predstavo sem se približeval tudi orientalskemu svetu, ki me je zmerom močno mikal. Slovanski in drugi narodi na Balkanu so mi bili že iz rane mladosti po srcu zelo blizu in tako sem se približeval tudi islamskemu svetu tja do krajev, kjer so nastale bajke iz tisoč in ene noči.

— Neposredni povod, ki sem ga opisal v svojem članku, namreč Vidmarjevo opozorilo na alamutsko snov, mi je v trenutku pretresel duha: občutil sem, da je prav to tista snov, ki sem jo tako dolgo iskal. Zato mi je bila odločitev lahka in zato sem tudi lahko prenašal vse materialne in moralne borbe. Saj mi je bilo jasno, da je vse to provizorij, bogat z izkušnjami in spo-

znavam, ki so mi potrebne za moje delo.

Na vprašanje, koliko časa je pisal »Alamuta«, mi je pisatelj dejal:

— L. 1927 sem koncipiral zasnovo in jo zbirati gradivo. Potem sem delal na romanu skoraj vsak dan: nulla dies sine line. Velik del mojih novel v zbirki »Al Araf« in drugod je nekaj predstavlja za to delo, v katerem sem videl svoj osrednji stvaritev. »Alamuta« sem dovršil letos. Prepisal sem ga štirikrat in vsakokrat

vnesel nova področja; zgradil sem ga smotno, tako da sem posebej obdelal vsako zavestno stopnjo nastopajočih oseb in po tej poti dosegel celoto. Ne mislite, da mi je šlo v romanu, ki je sicer zgrajen na zanesljivi zgodovinski osnovi, samo za epični oris preteklosti, kakor postavimo, Flauberta v »Salamambo«. Roman je hkrati tudi moja intimna izpoved. Vsekako pa so se moje težnje ujemale z zgodovinskimi dejstvi. Junak mojega romana Hasan Ibn Saba je bil filozof, ki je poznal prav tako koran in vzhodna verstva in modroslovne nauke, kakor zapadno (grško) filozofijo. Bil je učenjak, astronom in matematik. Njegov duh je bil praktična sinteza Vzhoda in Zapada. Kaj bi si mogel želeli primernejšega, kakor da mi zlezem pod kožo ter ga obudim k ponovnemu življenju? In njegov umetni raj? Mar ni bil kakor ustvarjen, da se v njem izrazijo velike tajne človeškega srca, relativnost našega spoznanja, meje našega uma? Strogi zunanji hierarhiji njegovega in njemu podobnih sistemov ustreza stroga hierarhijska našega spoznanja. Od najnižjih stopenj spoznanja, kjer se hranijo ljudje z bajkami in verovanji, prehaja ta spoznavna hierarhijska preko vmesnih stopenj do svojega vrha, do spoznanja naše omejenosti in nezanesljivosti vsega kar vemo. Posebni izbranci, razvajanja nad vsem. Posebni izbranci, fadajiti, to so tisti, ki se žrtvujejo, pa se iz nekega določenega namena vzgajajo v zmoti ter se namenoma zadržujejo na najnižji stopnji spoznanja, da bi tako pripravljali služilni smotnom onih, ki so nad njimi. Njihova strast je slepi fanatizem, ki ne pozna meje. Mislim, da sem imel v sedanjosti dovolj priložnosti za spoznavanje in proučevanje moči in delovanja takih zasleplencev na živih primerih.

— V »Alamuti« se erotika prepleta z znanostjo in filozofijo, osebne ambicije s politiko, tu so vojne in neznatne osebne razprtje — skratka: svet v malem. Skušal sem v njem najti izraz za vse ono, kar je povzročalo moje občutje nelagodnosti v svetu.

Na vprašanje, v katerih pisateljih vidi svoje vzornike, je pisatelj odvrnil, da bi jih bilo treba razdeliti med filozofe in leposlovne umetnike. Imed filozofov ga je posebno inspiriral Platon, sodobni psihologi, zlasti Freud, so mu odprli nov svet in dali poleg materiala tudi metodo; študij naravoslovja, zlasti biologije je močno vplival nanj in to se čuti ponekod tudi v romanu, taktisto ga je zavzel Descartes, čigar skepticizem je miselnost »Alamute« dalje stari grški filozofi. Kakor premnogi mladi pisatelji, je šel tudi dr. Bartol skozi svoje »nietzschejanske« obdobje. Mnogo je čital Goetheja, zlasti njegov »Faust« mu je bil dolga leta »živie de chevet«. Dostojevskega je priznal med svojimi mojstri, vendar je pripomnil, da se vzlic močnemu vplivu pozneje ni več vračal k njemu, zato pa mu je zelo po duši E. A. Poe, njegov ljubljene med pisatelji; tudi Stendhalov roman »Rdeči v črni« je čital z zanimanjem. Umiljivo je, da mu prija tudi racionalistični klasik Anatole France, izmed naših pa čisla Menotergja.

O svojih bodočih delih je dejal dr. Bartol, da bo morda kdaj nadaljeval snov »Alamuta«, ki odpira možnost novih dveh knjig, toda to je še »grobna bodočnost«. Sedaj snuje dramo: po »Lopezu« se vrača k dramatik z novimi izkušnjami in novimi pogledi.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Poljski v Tješnu

Poljske čete so prišle v Tješnu s tanki, ki so zbudili med prebivalstvom veliko radovednost

Sirovine iz zraka

Plemeniti plini v ozračju — žarnice z izredno svetlobnostjo

Zrak sestoji iz raznih sestavnih delov, ki predstavljajo vsak zase dragoceno sirovino. V šoli smo se učili, da vsebuje nekaj manj nego 78 delov dušika in nekaj manj nego 21 delov kisika. Oba plina nista kemično spojena, temveč samo pomešana. Navzlic temu dolgo ni bilo mogoče pridobivati v večjih množinah iz zraka kisika, ki je važen n. pr. za varilno tehniko, in dušika, ki predstavlja najvažnejšo osnovo gnojil.

Sele potem, ko je uspelo zrak utekočiniti, je uspelo tudi pridobivanje obeh snovi v večjih množinah. L. 1895. so ob temperaturi minus 191 stopinj prvi izdelali tekoči zrak. Če se ta tekoči zrak malo ogreje, se dušik prej nego kisik spremeni spet v plin. Tako je mogoče obe snovi ločiti. Pred 25 leti so ta postopek izkoristili tehnično v večji meri. Med tem se je postopek zelo izpopolnil.

Toda v sto delih zraka je več nego en del drugih plinov, tako zvanih plemenitih plinov, ki imajo danes veliko ulogo. Največ je v zraku izmed plemenitih plinov argona, ki ga je skoraj cel odstotek, neona je 1/600, kripton 1/9000 in ksenona celo samo 1/100.000. Z najnovejšim postopkom je mogoče pridobivati pretežni del v zraku vsebovanih plemenitih plinov.

Ce hočemo pridobiti liter ksenona, je treba utekočiniti torej 10 milijonov litrov ali 10.000 kubnih metrov zraka. Ni torej nič čudnega, da je š. l. 1933. liter ksenona veljal okroglo 450.000 Din in liter hripton 370.000 Din. Danes pa velja ista količina ksenona komaj 45 Din. Kripton pa 37 Din — seveda pri naročilu večje količine. To pomeni pravo revolucijo v važnem gospodarskem področju, ki ta dva plina uporablja.

Pred nekoliko leti so zbujele veliko pozornost žarnice, ki so dajale dvakrat toliko

sveč svetlobe, kolikor so porabile vatov. Med tem ko je prej žarnica 60 sveč porabila n. pr. 60 vatov toka, so nove žarnice 60 sveč porabile samo 30 vatov. To je bilo mogoče zavoljo tega, ker so nove žarnice polnili s plemenitim plinom argonom, ki ga je v zraku skoraj 1 odstotek. Ker je ta enoatomski plin zelo slab prevodnik toplote, je bilo mogoče hruške žarnice veliko bolj segreti nego prejšnje žarnice, ki so jih polnili z dušikom. Tako je bilo mogoče s pregretjem žarnice niti izdelati žarnice z veliko svetlobnostjo in manjšo porabo toka.

To je bil velik uspeh. Še večje prednosti pa imajo žarnice, ki jih napolnimo s sedaj ceneno mešanico kripton in ksenona. Žarnica nit se lahko segreje še za 80 stopinj več in to daje še svetlejšo, še bolj belo in prijetnejšo luč. Bodoče žarnice po 60 sveč bodo porabile zato še dosti manj nego 30 vatov. V Nemčiji pridelajo že 250 kubnih metrov kripton na leto, to proizvodnjo pa hočejo še povečati.

Pridobivanje plemenitih plinov, med katere spada, kakor rečeno tudi neon, ki je tako važen za svetlobno reklamo, se izpopolnjuje s takšno brzino, da bo mogoče kmalu popolnoma izkoristiti neizmerno zakladnico zračnega oceana.

Noge za 200 tisoč funtov

Zavarovani udi ameriške plesalke

Ameriška plesalka Fay Marbe je menda posebno v skrbeh za svojo lepoto in življenje vsaj pri priliki v večnem strahu, da bi ji mogla kakšna nezgoda poškodovati lepih nog, mičnih rok ali celo dražestnega nasmeha. Zato je z različnimi zavarovalnimi

S pomočjo statistike se da na svetu dokazati vse — celo resnica.

»Time and Tide«

Najbolj napredni na svetu so Američani, najbolj konservativni Angleži, najbolj tajinstveni Kitajci; najbolj pobozni so Irski, najbolj vpljudni Japonci, najbolj gostoljubni Španci, najbolj romantični Italijani, najbolj sistematični pa Nemci.

I V E R I

Največja moč filozofije ni v njenih kritikah in negacijah, temveč v njenih pozitivnih trditvah.

Filozofija je do pozitivnih znanosti v istem razmerju kakor metafizika do logike.

Nepopolna stvar je lahko popolna izven svoje vrste.

Absolutna ljubezen brez predmeta je največja neumnost, ki si jo je naš čas izmislil kot protikutje k absolutnemu sovraštvo.

Modrost je uporabljeno znanje. Mnogi mislijo, da so knjige napisane za bralce, ne pa za ljudi.

Za kulturo niso merilo stroji, temveč njih uporaba.

Znanost je opisovanje, filozofija kritika. Civilizacija pomeni, da ima posameznik na razpolago tehnične pripomočke, ki jih ni ustvaril sam.

Sistem je uspeh, ne pa smoter. Teoretično so za človeka važna njegova načela, praktično pa mera, v kateri jih izvaja.

Da dosepe do cilja, moraš pogostoma kreniti dalje.

So otroci, ki se angela varuha boje. Človek povzroča, da so stvari, ki jih sploh ni.

Pravijo, da je delo nad ustvarjanjem. Morda samo zavoljo nizkotnosti ustvariteljev.

Kakor stvari danes stoje, je umetnost, ta najbolj nesocialna zadeva na svetu, edina splošna last.

Lepota je harmoničen specialni primer. Vsaka sedanost se čuti nad preteklostjo, kajti preteklost je končana, sedanjost pa vidi še vse svoje perspektive in možnosti.

Nalivno pero iz l. 1638

V Haagu je neki učenjak odkril rokopis, ki prica, da je predhodnik nalivnega peresa mnogo starejša iznajdba kakor mislimo običajni. V dnevniku »Dve Holand« je, ki sta potovala v Pariz stoji zapisano, da sta moža srečala možkega, ki je namesto gospih peres, ki so bila tedaj v navadi, izdeloval srebrne pisalne naprave, s katerimi je bilo mogoče takoj pisati. Izumitelj je svoj izum ljubosumno skrival pred ljudmi. Holandca poročata, da sta kupila pri tem možakarju več »nalivnih peres« in sta mu jih plačala po 12 zlatnikov komada.

Štedljivi Italijani

Prezident italijanske Narodne banke poroča, da so poslali v Nemčijo zaposleni dninarji iz Italije od 29. aprila do 29. septembra domov 33.640.000 lir prihrankov. V zadnjem času j. odpotovalo iz Italije v Nemčijo tudi 7000 industrijskih delavcev.

družbami sklenila pogodbo za primer, da bi se to kdaj res zgodilo.

Tu je omeniti pred vsem noge, ki morajo biti pač najdragocenejša reč na Marbeovi, kajti zavarovalna pogodba se glasi zanje na 200.000 funtov šterlingov. Že po najmanjši poškodbi je zavarovalnica dolžna plačati plesalki vsaj del zavarovalnine. Svoj nasmeš cenil lepa Fay na 50.000 funtov šterlingov. Ker je vneta avtomobilistka, ji je neki odvnetnik dopovedal, da ji je potrebno zavarovati ta nasmeš, kajti tudi nedolžna rana na obrazu bi mu lahko škodovala. Za visoko premijo je neka zavarovalnica sprejela tudi ta posel. Kar se tiče mičnih rok, pa je pristala na pogodbo, s katero Marbeova sicer ni povsem zadovoljna, kajti v primeru poškodbe dobi samo 20.000 funtov šterlingov.

Hram miru

Milanski kardinal Schuster je pozval vernike svoje nadškofije, naj prispevajo darove za zgraditev hrama miru. Kardinal v svojem pozivu naglašja vlogo, ki jo je igral Mussolini v monakovskih pogajanjih, kjer je bil rešen mir. Kardinal predlaga, naj se Mussolinijeva zasluga ovekoveči z monumentalno cerkvijo, ki naj bi bila posvečena Mariji.

Borba za zakon v Angliji

Težave z vojaško kariero — Tudi policistke niso zadovoljne

Na Angleškem je mnogo deset tisočev mladih ljudi, ki bi se radi poročili, ker menijo, da jim ugodno gospodarsko stanje v deželi obeta lepo bodočnost. Po drugi strani pa jih pri tem ovirajo mnoge težave, ki jih povzročajo baš državna mesta s svojimi birokratskimi in nezadostno premišljenimi odredbami.

Tako je nastalo v deželi precej živo gibanje, ki napada predpise oblasti in ki ga podpirajo poslanci skoraj vseh strank, pa tudi vodilne osebnosti iz cerkvenih in industrijskih krogov. Opozicija se obrača posebno proti vojnemu ministru, admiralu, notranjemu in prosvetnemu ministru.

Eden izmed vzrokov, da se mladi morajo braniti stopati v armado, je po mnenju te opozicije ta, da dovoljujejo vojaški predpisi poročnim vojakom doklade za ženo šele po 26. letu. V preminogih primerih bi morale žene vojakov, ki te starosti še niso dosegli, živeti torej od milosti ali pa umreti od gladi. Podobno je pri mornarici, kjer mladim mornarjem zakon sploh

Sportni zakon v Turčiji

Uradni list turške vlade objavlja besedilo zakona o sportu, ki je bil sprejet v turški zbornici letos 28. junija. Zakon določa, da je celokupni sport podrejen državnemu nadzorstvu. Sportne organizacije vodijo poseben pooblaščenec vlade. Ta pooblaščenec ima sosvet, ki mu lahko svetuje to in ono, končne skiepe pa ima pravico storiti sam.

Predpisi o sportnih dolžnostih izidejo v najkrajšem času. Zaenkrat stoji to, da bo moralo vsako podjetje, ki zaposluje vsaj 500 delavcev, zgraditi svoj sportni prostor in plavalni bazen. Sedež turškega vrhovnega sportnega sveta bo v Ankari.

Propast kitajske mornarice

Japonski listi poročajo, da je od začetka kitajsko-japonske vojne do danes izgubila Kitajska 70 odstotkov svoje vojne mornarice. Kako velika je bila ta mornarica, pojasnjuje dejstvo, da so Kitajci doslej izgubili 48 vojnih ladij.

Umor s srpom

Ena in sedemdesetletni dninar Pater Danič, ki so ga otroci zasmehovali zaradi slabega izgovarjanja madžarskih besed, je te dni tako vzkipel, da je gručo otroških zasramovalcev napadel s srpom ter z njim pobil nekoga štiričlonega fantiča do smrti. Daniča so prijeli in odvedli v ječo.

Mož z nenasitnim tekom

Dve, celo tri večerje mu niso utešile gladi

Dvajsetletnega Franka Makowskega so v New Jersey ujele pri vplomu v neko restavracijo, da bi se tam do sitga najedel. Preiskava je dognala, da je bil v zadnjih tednih na sličen način obiskal nič manj nego šest lokalov.

Pri zaslišanju je povedal, da trpi za nenasitnim tekom, tako da mu je nemogoče potlačiti svoj glad kakor vsakemu spodobnemu človeku v javnem lokalu ob bellem dnevju. Preden so ga prijeli pri zadnjem vplomu, se je bilo dogodilo na pr. sledeče:

Zvečer je bil obiskal neko gostilno in si tam naročil prav izdatno večerjo. Ko je to

Čehoslovaki onstran morja

Ameriški Čehoslovaki so zadnje čase z napeto pozornostjo zasledovali dogodke v Evropi. Na sliki vidimo ženo in sina Johna Benesa, brata odstopivšega prezidenta, pri radiu

pojedel, je plačal — in si naročil še enkrat tolikšno večerjo. Tudi to je plačal in nato je na isti način večerjal v tretji. Medtem so ljudje začeli postajati radovedni in so obkolili njegovo mizo.

Makowski pravi, da ga je to naprtilo tako nervozno, da si ni mogel naročiti večerje v četrti, pa je restavracijo zapustil. Potem je skušal svoj neutolajljivi glad pomiriti z vplomu v restavracijo, ko je bila že zaprta. In pri tem so ga prijeli. Mož je visok dva metra in temu primerno stasit. Njegov oče ima trgovino z živili in pravi, da gladi svojega sina ni mogel nasititi nikoli.

Denarni sli s cilindri

Nova prikazen na londonskih ulicah

Čudni dandiji z odličnimi cilindri na glavi in ponošeni oblekami so se pojavili na londonskih ulicah. Med mimoidočimi zbujajo veliko pozornost, ker ne vedo, kam naj bi jih uvrstili. Obleke teh gospodov prav gotovo ne izdajajo elegancije, cilindri pa govore vendarle o gentlemanih.

Ti nenavadni možje so samo sli velikih angleških bank, ki hočejo svoje uslužbence na ta način zavarovati pred zločinskimi napadi. Ti sli prenašajo vedno ogromne vsote in napad na njih listnice in aktovke nekaj zaleže. S tem pa, da zbujaajo možje s svojo neobičajno nošo javno pozornost, mislijo banke, da jih zločinci ne bodo napadali, saj bi jih ljudje kmalu prijeli. Raz-

bojniki, ki se preživljajo s takšnimi napadi, mislijo trenutno baje tudi tako in se jezijo na izredno nošo svojih žrtev. Upajo pa, da bo kmalu nehala zbujaati javno pozornost in potem jim bo tem lažje napadati jih, saj jim bo cilindri sam izdajal žrtev.

Grenlandske znamke

Dne 1. decembra dobi Grenland prvi v svoji zgodovini svoje lastne znamke. Doslej je imela samo posebne carinske znamke, dočim so poštno pošiljke odpremljali z danskimi znamkami. Nove znamke bodo izdali v šest različnih vrednostih po 1, 5, 7, 10 in 30 oerov ter po 1 kroni. Nižje vrednosti imajo podobo danskega kralja, najvišja pa severnega medveda kot posebnost tega ogromnega arktičnega otoka.

Pravice »zatiranih«

Kako so Čehi »zatirali« sudetske Nemce, je najbolj razvidno iz cestnih desk, ki so kazale smer avtomobilistom in pešcem. V zahvalo za dvojezičnost so Nemci zdaj česka imena krajev namazali s katranom

A NEKDOTA

Gledališka igralka Klara Ziegler je bila ženska visoke in močne postave. Nekdo je šla iz gledališča sama domov. Srečal jo je majhen gospod ter jo vprašal, če se ji sme pridružiti. Igralka je odgovorila: »Če vas ni strah iti z menoj, nimam nič proti vašemu spremstvu!«

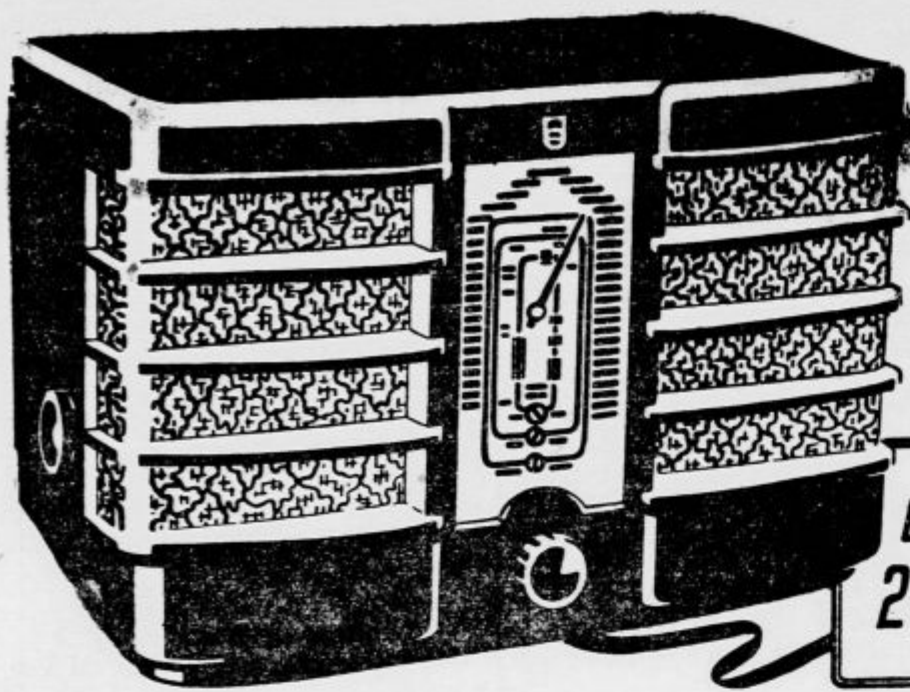
VSADAN ENA

»Vidiot, prodali ste vendar našo blagajno!«
»Everybody's weekly!«

Gđena Lili Sergujeva iz Pariza je te dni odrinila na dolgo potovanje s kolesom. Krenila je na pot proti Saigonu v francoski Indokini. Kolesarji so ji za slovo napravili špallr

Din.
2880.-

Prvovrsten SUPER za majhen denar!

Selektiven prejemnik z bogato izbiro postaj — prejem prekomorskih postaj! — Poceni dober in zanesljiv aparat za one, ki si žele

za malo denarja nabaviti radio ali zamenjati svoj zastareli prejemalec z novim.

TIPA

215

PHILIPS

S P O R T

Pestra nogometna nedelja

Jutri bo šest tekem za točke v ligi, pa še številne druge za prvenstvo LNP

Jutrišnja nedelja bo v glavnem posvečena nogometu. Največje zanimanje bo veljalo seveda ligaškim klubom, ki imajo spet celoten spored, to pot že šestič v le-

tošnji jeseni. Jutri naše občinstvo ne bo samo čakalo na te rezultate od drugod, temveč bo eno teh tekem lahko tudi gledalo na svoje oči.

Slavija (S)—Ljubljana

Jutri ob 15. ligaška tekma na igrišču ob Tyrševi cesti s predtekmo Olimp (Celje) — Ljubljana rez. ob 13.15

Zagrebaški »purgerje« so slavili visoko zmago v Zagrebu nad našimi, razmeroma še večja je bila zmaga Jedinstva nad Ljubljano. Medtem ko so naši v Beogradu igrali v polju precej dobro, so v Beogradu zatajili in si razen tega zabil, v lastno mrežo dva gola. Iz vsega tega sledi, da je moštvo v znanju in sposobnostih nestalno. Če pa razčlenimo posamezne dele moštva, pridemo do zaključkov: neefektivnost napadalne vrste, nesigurnost obrambe in izguba vere v samega sebe na tujih tleh!

Medtem ko vidimo pri vseh moštvi, ki gostujejo v Ljubljani, neko zagrizenost, voljo do zmage, bojevitost in vero v svojo sposobnost, se vseh teh lastnosti naši fantje otresejo, čim stopijo na tuja tla. Zdaj je res že skrajni čas, da naši fantje stresa raz sebe vse razne napake in se smatrajo za reprezentante našega nogometa, katerih uspehi so njihovi in nas vseh. Nogomet danes ni več igra brez vsebine, igra, pri kateri je dovolj, da znaš samo suvati žogo! Danes zahteva nogometna igra od vsakega tehnčno in taktično znanje ter veliko pripravljenost, je torej sinteza tehničnega in razumnega znanja. In potem tisti občutek manjvrednosti! Tudi tega se je treba otresti.

Jutri bo šlo zares. Sarajevska Slavija je moštvo z vsemi odlikami in nikogar ne šteti. V svoji sredi ima dva internacionalca: starega in rutiniranega branilca Zagorca ter preudarnega vodjo napada Rajlića. Proti temu moštvu se ni lahko boriti, toda tudi premagati ga ni nemogoče. Slavija iz Šeher grada je že doživela v Ljubljani poraze in če bodo naši vložili vse potrebno v jutrišnji boj, bodo gotovo tudi uspehi. Opozarjamo jih pa, naj se ne dajo begati zaradi morebitnih napadnih odločitev sodnika, kajti tedaj bo postal uspeh dvomljiv. Z dobro in efektivno igro ter z dobrimi živci se bo gotovo dalo nekaj doseči.

V predtekmi bo nastopil celjski Olimp, ambiciozno moštvo, ki je velik rival vsem celjskim klubom. Igral bo proti rezervi Ljubljane.

★

Razen velikih mojstrov z žogo pa bo povsod po podsaveznih — in prav tako tudi v našem — igrala cela vrsta nogometnih enajstoric iz raznih podsaveznih razredov za točke po svojih tabelah in s končnim ciljem, da bi morda le kdaj prišla tudi do velikih časti in naslovov.

Zadnje tedne je v območju našega podsaveza z nemotnim potekom podsavezne prvenstva nekoliko težje, ker pač oblasta ponekod zaradi izrednih razmer ne morejo dovoliti zbiranja večjih množic. Prepovedi je sicer zmerom manj, toda jutri še ne bo šlo vse, kakor so določili svoje. Tako je prepovedana jeseniška nogometna tekma med Bratstvom in Svobodo, v Mariboru pa je višja sila segla po Rapidovem igrišču in zabranila vsako javno prireditve na njem. Ker je železničarjevo igrišče tamkaj tudi že pod zabrano, je torej zelo dvomljivo, ali se bo dal mariborski spored izvesti.

Kljub temu pa bo spored tudi v podsaveznem območju dovolj pester, saj so za jutri določene še zmerom štiri prvorazredne, štiri drugorazredne odn. podeželske in pet junijskih tekem za točke.

Glavni del sporeda bodo odigrali v Ljubljani, in sicer dva prvorazredna in še kup ostalih.

Jadran—Hermes

se bosta jutri na igrišču Jadrana udarila za eno izmed prvih treh mest. Oba stopata v borbo z enakimi izgledi, dobro pripravljena in reorganizirana, da ponovno dokažeta vsem, da zasluženoma tvorita gornjo hišo I. razreda.

Pomlajeni črno-beli so vso stvar vzeli prav resno in v vsakdo, ki jim bo hotel okrniti točki, si ju bo moral pošteno in z znanjem priboriti. V prvenstveni tabeli so tesno povezana vsa moštva ter jih zato vsaka izgubljena točka oddaljuje od zaželenega cilja, t. j. sodelovanje v »podsavezni ligi«. Kolikor prednjači Jadran z zlatavostjo in povezanostjo, toliko bodo »siškarije« nadoknadili z nevarnimi prodori, oboji so tehnično najbolj podkovani v tej skupini. Majhni rezultati pri vseh srečanjih so najboljši dokaz ogroženih borb in kar je glavno, vsi bodo priča res lepi, fair igri, v kateri se bo videlo mnogo nogometnega znanja.

Začetek ob 10. in ob vsakem vremenu.

Druga prvorazredna tekma v Ljubljani bo med Marsom in Kovinarjem, in sicer ob pol 10. na igrišču Ilirije za Kolinsko tovarno.

Razen teh dveh tekem pa bodo še igrali: Adria: Grafika ob 10. na igrišču Hermesa in Slavija: Moste ob 10.30 na igrišču Reke ter juniorji: Svoboda: Korotan ob 10. in Ljubljana: Moste ob 11. na igrišču Ljubljane, Mars: Jadran ob 8.30 na igrišču Ilirije in Reka: Hermes ob 9.15 na igrišču Reke.

Važno bo tudi srečanje

Kranj—Reka

Jutri bo na igrišču Kranja zanimiv sportni spored. Dopoldne ob 10. bo lahkoatletski miting med Primorjem in Kranjem. To bo po večletnem presledku prva lahkoatletska prireditve, ki naj opozorja dvigne med mladino zanimanje za to panogo sporta.

Dopoldan ob 14. bo nogometna tekma med Savico iz Strazišča in I. B moštvo Kranja. Tej tekmi pa bo ob pol 16. sledila zanimiva prvenstvena tekma med Reko in Kranjem, ki bo gotovo eno najzanimivejših srečanj v tem prvenstvu. Reka tradicionalno zmaguje na kranjskih tleh ali vsaj odnese neodločen rezultat in vsaj točko, Kranj pa stalno dobiva točke na reških tleh. Kranj ima na domačem igrišču zmerom največji strah pred tem moštvom in se mu nikakor ne more posrečiti, da bi vsaj enkrat poslal Rečane domov brez točke. Zato se resno pripravlja, da bi mu to uspelo v nedeljski tekmi ter bi tako prekinil staro tradicijo.

Po dolgem presledku bodo igrali spet v Celju, in sicer

Jugoslavija—Amater

Jutri ob 15.30 se bo pričela na Glaziji v celjsko Jugoslavijo in trboveljskim Amater-celjsko Jugoslavijo in trboveljskim Amater-jem. Tekmo, ki bo gotovo zelo živahna in zanimiva, bo sodil g. Skalar iz Ljubljane. Ob 14.15 se bo pričela istotam prvenstvena tekma mladine Jugoslavije in Atletikov. Mladinsko tekmo bo sodil g. Oberlinndner.

Slednjič je treba omeniti še dve podeželski tekmi, in sicer v Trzinu med Ljubljano in Radovljico ter v Trbovljah med Daskom in Trbovljani.

Mislinja—Disk

Prijateljska tekma v Domžalah. Jutri bo igral SK Disk po združitvi z »Domžalami« svojo prvo prijateljsko nogometno tekmo.

Ob tej priliki pride v Domžale enajstotica Mislinja iz Slovenjega Grada, v katerem igrajo tudi trije bivši domžalski igralci (Gregorič, Šme in Krek). Tekma se bo pričela ob 15. Ob 14. naj bodo vsi igralci Diska v garderobi pri Janežiču! Izbire bo torej jutri več ko preveč!

Jesensko klubsko prvenstvo v tenisu

Danes in jutri na igriščih Ilirije v vseh disciplinah

Letošnje jesensko teniško prvenstvo za naslov klubskega prvaka SK Ilirije bo, kakor kaže število prijaviteljev, zelo velikega obsega in je zaradi tega pričakovati tudi zelo napetih borb. Tekmovalo se bo v disciplinah: gospodje posamežno A, B, dame posamežno, gospodje v dvojce, gospodje in dame v dvojce ter juniorji! Vse igralce obveščamo, da je to tekmovalstvo obvezno za vse, ker se bodo ti rezultati upoštevali pri sestavi klubskega moštva za odigravanje državnega klubskega prvenstva, ki se bo nadaljevalo prihodnje spomladi.

Kdor se zaradi zadržanosti tega turnirja ne bi mogel udeležiti, prosji vodstvo, da to takoj sporoči telefonično ali pa osebno tajniku! Pričetek bo danes ob 14.

Vodstvo turnirja.

Izza nogometne zelene mize

Iz službenih glasil naših nogometnih forumov povzemamo nekatere zanimive sklepe in podrobnosti iz poslovanja, ki bodo gotovo zanimali tudi naš čitateljski krog. Na zadnji seji upravnega odbora LNP je bil ASK Gorenjec na Jesenicah pozvan, naj se v kratkem odloči glede izstopa iz članstva JNS. Če podsavez glede tega ne bo prejel nobenega odgovora, bo klub predlagal savezu v črtanje.

Verificirano je bilo igrišče Javornika na Rakeku, prav tako pa tudi igrišče Virtusa v Duplji pri Kamniku, klub Virtus pa je bil sprejet za začasnega člana JNS.

Uveden je bil postopek proti trem mariborskim klubom zaradi nezadostne reditelske službe na tekмах zadnje nedelje, obenem pa je bila železničarju odvzeta pravica prirejanja tekem na svojem igrišču.

Na isti seji so bile odobrene propozicije za pokalno tekmovanje LNP, v katerem bodo morali v bodoče vsako leto sodelovati vsi klubi, ki tekmujejo v državnem prvenstvu in vsi podsavezni prvorazredni klubi, medtem ko bodo drugorazredni uvrščeni med konkurentne samo po svoji prijavi. Za ta tekmovanja, ki bodo konec jesenskega in konec spomladanskega prvenstva, je bilo podsavezno področje razdeljeno na že obstoječa tri okrožja (celjsko, mariborsko in ljubljansko) ter bodo klubi v njih igrali po enostavnem pokalnem sistemu. Prvo pokalno tekmovanje namestila LNP kljub poznemu terminu izvesti še v letošnji sezoni.

»Sportista« objavlja, da je bil na predlog LNP sprejet v redno članstvo v JNS sportni klub SK Borut iz Trbovelj.

d-niatx rdgov en irdgov en rdgov ca

SK Ljubljana. Drevi ob 19.30 obvezen sestanek ligaškega moštva. Zbirališče pred Emano. Juniorji igrajo jutri dopoldne na našem igrišču, rezerva ob 13.15 predtekmo na našem igrišču. Postave in obvestila na običajnem mestu.

SK Reka. Jutri ob 11.30 naj bodo vsi igralci I. moštva na glavnem kolodvoru. Oprema se dvigne ob 8. do 11. Postava je razvidna v garderobi. Juniorji igrajo s Hermesom na našem igrišču. Ob 1/29. naj bodo v naši garderobi; postava je razvidna tamkaj.

SK Svoboda (Ljubljana) Danes obvezen trening ob 16. dalje; po treningu ob 19. obvezen članski sestanek v Delavski zbornici. Na sestanek morajo priti vsi člani, zaradi plačanja članarine, nakar bodo razdeljene članske izkaznice, brez katere ne bo imel nihče vstopa na tekme. Po sestanku seja upravnega odbora

SK Jadran. Juniorji, ki igrajo z Marsom, naj dvignejo opremo danes v popoldanskih urah ali pa med 18. in 19. v garderobi. Na igrišču Ilirije točno ob 8. SK Mars. Drevi ob 19. obvezen sestanek za I. in junijsko moštvo, kakor tudi za vse gg. odbornike v gost. Predovni pri klavnici.

Celjski lahkoatletski, določeni v celjsko reprezentanco za srečanje z zagrebško Concordijo v Zagrebu, se obveščajo, da bo odhod v Zagreb jutri zjutraj z vlakom ob 6.46. Zbirališče ob 6.30 pred celjskim kolodvorom. Vsak naj vzame s seboj belo majico in bele hlačke.

Iz Litije

i— Vodnikova družba vabi. Letošnje knjige Vodnikove družbe bodo v kratkem dotiskane in odposlane na posamezne kra-

jevne poverjenike. Kdor še ni naročil in plačal letošnjih knjig, naj to stori takoj! Poverjeništvu v Litiji vodi gdč. Jerebova Fani (stanuje pri trgovcu g. Dermoti na Frtici). Prijatelji Vodnikove družbe v Smartnem pri Litiji pa naroče knjige pri poverjeniku g. Tinčku Adamčiču. Članarina je 20 dinarjev, za kar prejme vsak naročnik Vodnikovo pratio in tri pripovedne knjige. Opozorilo na Vodnikovo družbo tudi svoje prijatelje in znanec! Naj ne bo rodoljubnega Slovenca, ki bi ne bil naročen na knjige Vodnikove družbe.

i— Komemoracija 9. oktobra. Ob 4. obletnici tragične smrti Viteškega kralja bo priredil litijski Sokol žalno komemoracijo, in sicer to nedeljo ob 11. uri v Sokolskem domu.

i— Sokolsko nagradno kegljanje zaključeno. Litijski Sokol je priredil na modernem kegljišču pri »Urški« več dni trajajoče nagradno kegljanje. Udeležba je bila prav lepa. Tudi daril je bilo precej. Prvo mesto je dosegel s tremi lučaji 23 kegljev g. Kink in prvo nagrado: novo moško kolo.

Iz Kočevja

kč— Jugoslovensko akademsko društvo je bilo zadnja leta malo aktivno in se ni pojavljalo v javnosti. Nedavni občni zbor pa je pokazal, da misli društvo spet pričeti z najrazličnejšim delovanjem, ki je v sedanjih dneh zlasti pri nas potrebno. Izvoljen je bil odbor iz zastopnikov vseh struj, kateremu želimo obilo uspeha pri delu!

kč— Ustanovitev JČ lige se pripravlja. Kočevski Slovenci naj bi se takoj ob pričetku v običajnem številu pridružili društvu in tako pokazali svojo naklonenost do bratske republike, ki preživlja ure težkih preizkušenj!

kč— Cestna dela pri Dolgi vasi so končana. S tem so izvršena najnujnejša popravila ceste v Kočevju in okolici. Zgrajen je bil nov del ceste zaradi hudega ovinka in klanca pri Dolgi vasi. Tu smo dobili tudi nov betonski most. Nove temelje ima cesta skozi mesto do Uniona, kjer je bil odpravljen hud ovinek ob cesti proti Mahovniku.

R A D I O

Sobota, 8. oktobra

Ljubljana 12: Laha glasba s plošč. — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Plošče. — 14: Napovedi. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Zabuvalne oddaje v prihodnjem letu (prof. Niko Kuret). — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Nac. ura. — 19.50: Pregled sporeda. — 20: O zunanji politiki (dr. A. Kuhar). — 20.30: Veliki gala večer za uvod v novo sezijo (izbran pisan spored za vsakogar). — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec igra radijski orkester.

Naše gledališče

D R A M A

Sobota, 8.: Potopljeni svet. Krstna predstava. Premierski abonma.
Nedelja, 9.: Veriga. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol.
Ponedeljek, 10.: Zaprti. (Gostovanje v Celju: Zene na Niskavuoriju).
Torek, 11.: Zaprti. (Gostovanje v Celju: Zene na Niskavuoriju).
Sreda, 12.: Izsiljena ženitev, Ljubzen-zdravnik. Red Sreda.

Drevo bo krstna predstava izvršnega slovenskega dela, ki ga je spisal mnogo obetajoči domači pisatelj Stanko Cajnar. »Potopljeni svet« je delo, ki nam predstavi v štirih zgostitvenih dejanjih konflikt Velnarja, profesorja teologije. Z duhovnim problemom, okrog katerega se suče dejanje, je načel pisatelj pereče sodobno vprašanje, za katerega rešitev se bori Velnar. Nesporo bo obogatila ta igra slovensko dramatično književnost po svojevrstni zasnovi in izpeljavi. Igrali bodo: Debevec, Gregorin, Danilova, V. Juvanova, Šaričeva in Sever. Režiser: Debevec.

O P E R A

Sobota, 8.: Na sinjem Jadranu. Izven.
Nedelja, 9.: Tosca. Izven. Gostovanje ge. Zinke Kunc-Milanove, članice Metro-politanske opere. Zvišane operne cene.
Ponedeljek, 10.: Zaprti.
Torek, 11.: Gejša. Premierski abonma.

Opozarjamo na gostovanje odlične umetnice ge. Zinke Kunc-Milanove, članice metropolitanske opere v New Yorku, v nedeljo, 9. t. m. v naslovni vlogi Puccinijeve opere »Tosca«. V kratkem času je napravila najsijajnejšo pevsko kariero, gostovala je skoraj po vsej Evropi in v minuli sezoni je bila angažirana tudi na največji operi sveta na metropolitanski operi v New Yorku. Našemu občinstvu se je zelo prikljubila ob priliki svojega nedavnega gostovanja v »Giocondi«. Kakor je bila sijajna kot Gioconda, bo prav gotovo z isto umetniško dovršenostjo izvedla vlogo Tosce. Cavaradosija bo pel g. Franci, barona Scarpio g. Primožič. Veljajo zvišane operne cene.

Prihodnji teden bo premiera Donizettijeve opere »Ljubavni napitek« z znamenitim lirčnim tenoristom Christijem Solarijem v glavni vlogi. Premiera bo za premier ski abonma.

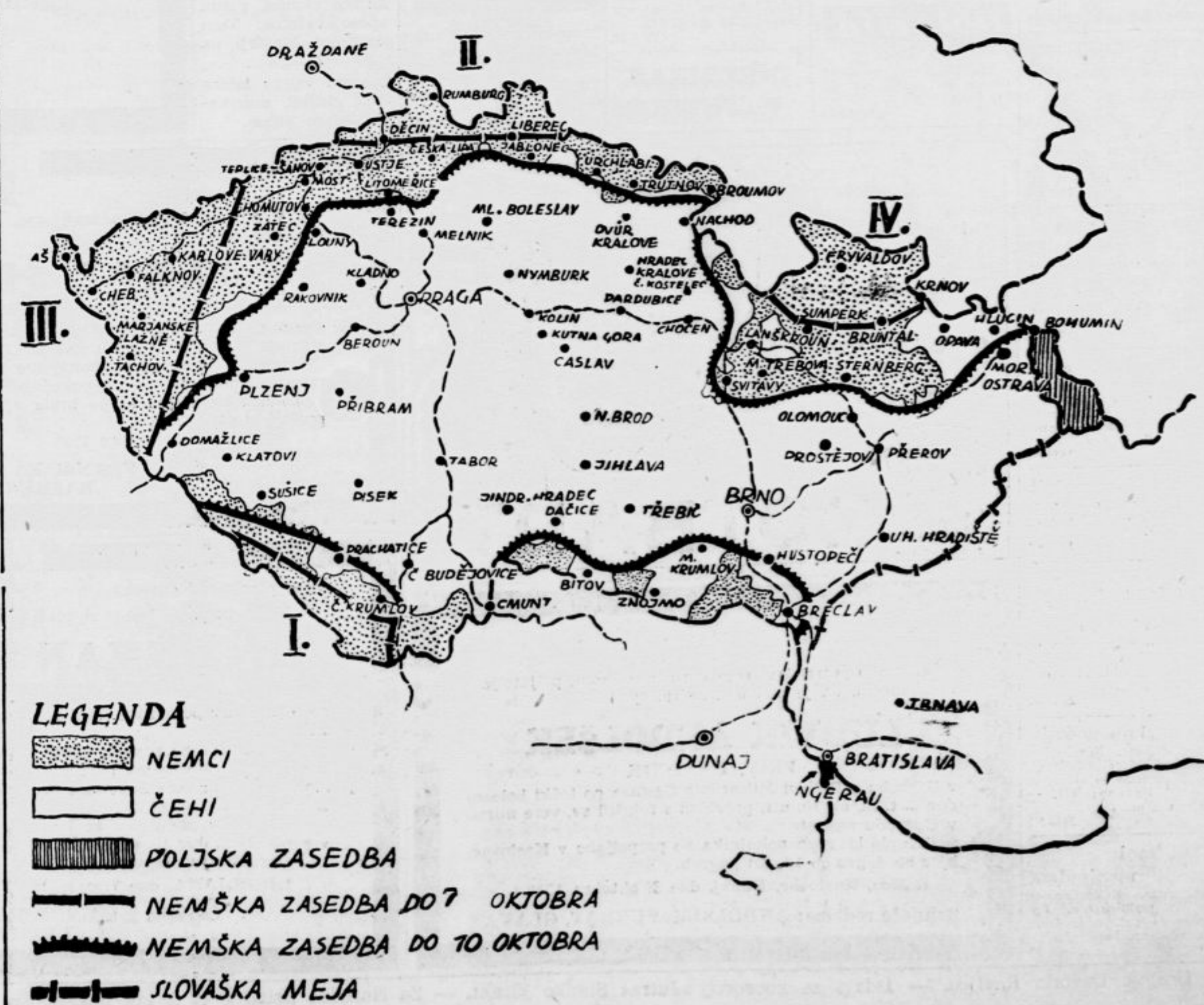
MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 8. ob 20. uri: »Pokojnik«. Premiera. Bloki.
Nedelja, 9. ob 20. uri: »Divji lovec«. Znižane cene. Bloki.

Darujte za »Zvončkov« sklad

Ozemlja češkoslovaške, ki pripadejo Nemčiji

Pasove I., II., III. in IV. do črtkaste linije so nemške čete zasedle do 7. oktobra — Ozemlje med črtkasto in zobčasto linijo pa bodo po sklepu berlinske razmejnitvene komisije zasedle nemške čete do 10. oktobra

PAUL RISPON

Stratosferski pilot

Roman

3. poglavje: Stric Bobby in njegov sin.

Uro daleč od mesta Buffala je imel Lejin stric Bobby svoje posestvo. Bila je elegantna vila sredi ogromnega parka. Stric Bobby sicer ni imel tako bogatega premoženja kot Lea, vendar pa je premogetoliko, da se je potegnil iz trgovskega sveta nazaj ter užival zasluženi mir, čeprav mu je bilo šele petdeset let. V Ameriki sicer ni navada, da kdo, ki si je »napravil« dolžarje, gre v pokoj ter uživa sadove svojega truda ali svoje posrečene spekulacije, in stric Bobby sam tudi zares ni bil kriv svojega brezdolja. Njegova vsegamogočna soproga ga je bila prisilila k temu. Ta ženska, ki je bila nekdanja študirala na francoskih šolah, se je zanimala za umetnost in slovstvo, čeprav o tem ni dosti več razumela kot njene hišne. Vtepla si je bila v glavo, da mora imeti »salon«, kot ga imajo bogate Francoske, katere se zanimajo za slovstvo in umetnost. In tako je moral nesrečni stric Bobby, ki se je na vse to tako razumel kot zajec na boben, gledati, kako se v njegovi hiši zbira družba najbolj nemogočih oseb. Bili so tu neprestano na daljših ali krajših obiskih razni navidezni talenti, pisatelji, pesniki, slikarji, skladatelji in vrag vedi, kdo še vse. Njegova žena je bila presrečna, da se sme razgovarjati s tako zelo izobraženimi in finimi ljudmi,

ubogi Bobby pa si ni vedel pomagati, kajti neprestano so ga v njegovi lastni hiši preganjali kot zli duhovi ti laži-umetniki, prijatelji njegove žene. Trebušasti Bobby je bil dober možic in popolnoma pod copato, njegova žena pa, ki mu je bila prinesla v zakon odraslega dečka iz svojega prvega zakona, pa je bila včasih naravnost neznosna. Bobbyju je tudi neprestano nagajal njegov posinovljenec, Teddy, in tako se mu je včasih zdelo, da je njegova hiša zanj pravcati pekel. Kako bridko je obžaloval, da se je bil poročil s tako žensko in da se je dal nato pregovoriti, da je opustil svojo trgovino in prodal tovarno. Če bi bil sedaj še imel eno ali drugo, bi vsaj čez dan imel mir v svoji pisarni. Tako pa se je dolgočasil na svojem posestvu, kjer so ga vedno vznemirjali tuji.

Bil je zopet enkrat silno slabe volje. Po kosilu se je bil vlegel spat in nato je šel v svojo pisalno sobo, kjer ga je po navadi ob tem času čakala pošta in opoldanska izdaja časopisa. Toda glej ga šmenta, ta nepridiprav, Teddy sedi pri njegovi mizi in pušča smotko. Prav nič se mu ne mudi vstati in pozdraviti svojega očma, nasprotno, zadovoljno se smeje, ga gleda, videč, da mu je zasedel prostor. In osemnajstletni paglavac mirno kadi naprej debelo havano.

To je pa tudi dobrodušnemu stricu Bobbyju bilo preveč. Ne da bi rekel besedo, je fantu potegnil z naglo kretnjo smotko iz ust ter jo vrzel skozi odprto okno.

Toda papači, kaj nisi spal po kosilu, da si tako salamensko kisle volje? Bobby bi mu najrajši prisolil mastno zaušnico, toda premislil si je. Jezno se je obrnil, potem ko je

vzel časopis z mize, ter je odšel iz sobe. Kam sedaj? Na hodniku je čul glasno govorjenje iz ene sobe. Tam je gotov spet kakšen prismojen poet predaval svoje neprevajljive verz gospodari hiše. Iz druge sobe se je čul klavir. Globok bas je pel melanholično pesem.

— To je slavni bariton Mesters, ki ga doslej še ni hotelo angažirati nobeno gledališče, si je na tihem dejal Bobby in bežal dalje, išoč mirnega kota, kjer bi lahko nemoteno prečital svoj časopis in pokadil nekaj cigaret. Ze je hotel zaviti po stopnicah v drugo nadstropje, ko je začul za seboj vesel glas: — Halo, striček Bobby.

Bila je njegova nečakinja Lea. Bobby je bil vedno vesel, kadar se je hčerka njegovega rajkega brata pokazala v njegovi hiši, kajti ta je bila edina, ki je znala s svojim moškim nastopom vstrahovati vso družbo. Ona je to tudi vedela, in baš to ji je delalo veselje. Počutila se je prav dobro v družbi vseh nemogočih osebnosti v tej čudni hiši in naravnost živala to pestro družbo. Seveda je bila moška družba na kolenih pred njo, kajti vsi ti navidezni umetniki so sanjali o tem, da se bo morda le enemu izmed njih posrečilo, da povede dedičino tolikih milijonov pred oltar.

Prisrčno sta se objela stric in nečakinja in Bobby jo je zavlekel s seboj na balkon drugega nadstropja, kjer slučajno ni bilo nikogar.

Lea mu je pravila tisoč neumnosti iz New Yorka, pred vsem o svojem psičku Pussiju, ki je bil slednjič tako odebelel, da se je bala, da pogine.

— Dobil je pa tudi vsak dan najboljšje, je pristavila samozavestno. Toda živinozdravnik, ki sem ga

slednjič poklicala, je dejal, da ve le eno sredstvo, namreč strogo dieto, če ne, bo poginil. In morala sem ga dati v Brooklyn k nekemu specialistu, ki mi ga je v treh tednih ozdravil, da je prišel zdrav in vesel nazaj, kot še nikoli. Vso svojo tolaščo je bil izgubil.

— Kako pa je to napravil? je vprašal radovedno stric Bobby, ki bi se bil tudi prav rad iznebil svojega trebuška.

Lea se je na ves glas začela krohotaliti:

— Kako je to napravil? striček. Oj, to je pa silno zamotana reč: vtaknil ga je v kletko, ter mu vsak dan dal samo kose suhega kruha in malo vode. V treh tednih je bilo ščene zdravo. Da, toda za to ozdravljenje sem morala plačati prav lepo vsoto, saj je dotični najboljši specialist za pasje bolezni v New Yorku.

Ko je stric Bobby čul, kako se ozdravi debelost, je globoko vzdihnil: takšno zdravlilo zanj le ni bilo.

— Veš, Lea, koga bi rad poslal k temu specialistu za tri tedne?

— Koga?

— Nikogar drugega kot tega prokletega Teddyja. — Pa vendar ne? Povej mi vse, striček, zakaj se nanj tako ježiš.

In Bobby ji je izlil vso gnjev svojega srca nad nesramnim obnašanjem tega paglavca, ki mu niti v njegovi sobi ne da več miru, ter v njegovem naslonjaču kadi smotke.

Lea je pazno poslušala, potem pa je rekla:

— Čuj, striček, imam imenitno misel, ki jo bova tudi izvedla. Odstranila bom Teddyja za tri tedne iz tvoje hiše.

Iz Kranja

— Na državni mešani meščanski šoli v Kranju je ministrstvo prosvete dovolilo otvoritev drugega razreda. Učenci (ke), ki so se prijavili za ta razred, naj se zglasijo v upraviteljeve pisarne na Trubarjevem trgu v ponedeljek dne 10. oktobra dopoldne. Oni učenci, ki so se vpisali v druge šole, naj prinese s seboj potrdilo, da so plačali šolnino in prispevek za zdravstveni fond; oni pa, ki še niso vpisani, pa davčno potrdilo in zadnje šolsko izpričevalo.

Iz Ljutomera

Ij— Zvočni kino Sokolski dom predvaja drevo ob 20. in jutri v nedeljo ob 4. popoldne in ob 8. zvečer film »Zlati kodrček«. V glavni vlogi Shirley Temple. Dodatek: Foksov zvočni tednik. — Naslednji film 15. in 16. t. m.

Iz Jesenice

— Zvočni kino Radio predvaja danes in jutri v nedeljo ob 8. zvečer »Dve sirtoti« po znanem romanu »Prokletstvo ljubezni«, ki je izhajal v »Slov. Narod«. Med dodatki tudi Paramountov zvočni tednik. Sledi vefilm »V vrtincu greha«.

Iz Škofje Loke

— Vso sokolsko družino in ostalo narodno javnost vabimo, da polnoštevilno prisostvuje žalni svečanosti drevo ob 20.30 v veliki dvorani Sokolskega doma.

— Občinski zaključni račun in zaključni račun ubožnega sklada sta med običajnimi uradnimi urami na vpogled v občinski pisarni.

— OKOMELJ. Sokolski zvočni kino v Crnomlju predvaja drevo ob 20. in jutri ob 4. popoldne in 8. zvečer film »Otrok sreče«, v glavni vlogi Shirley Temple.

Zavarovalnica

»JUGOSLAVIJA«

išče za Ptuj in okolico

PODZASTOPNIKA

s stalnimi prejemki v pomoč zastopniku v Ptuj. — Ponudbe na »Jugoslavijec«, zavarovalno družbo, Ljubljana, Tyrševa cesta 15.

KA - LE - FLUID

(fiziološki ekstrakt iz životvorne žleze krepke zdrave živali. Daje moč živčnemu sistemu in krepki organizem. Prodaja se v lekarnah. Podrobnejšo literaturo brezplačno, zahtevati: Beograd, Masarykova 9, MILOŠ MARKOVIĆ.

Tisoče zahval

prejema »MORANA«

SMRT PLESAVOSTI

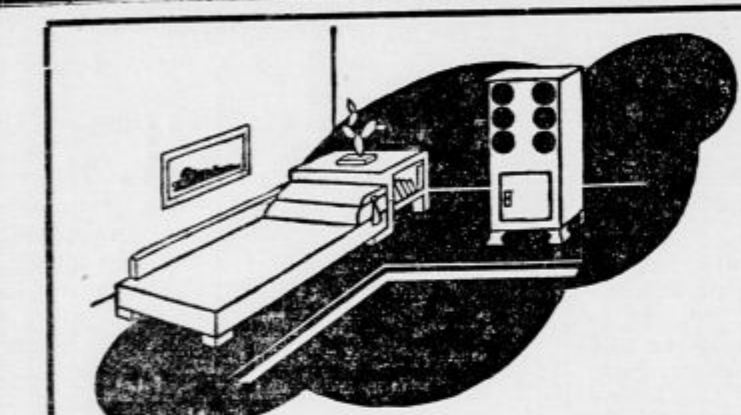
»MORANA« SPUT

DELA CUDEZ!

»LASJE PRESTANEJO TAKOJO IZPADATI«

INZRASTEJO NA PLESASTEM MESTU — ODSTRANI PRILJAJ

JACA IN HRANI LASNE KROKINE — POSILJAMO PO POVZETJU — STOKOLIN 50-

V ELEGANTNO STANOVANJE ELEGANTNO PEČ!

Emajlirane peči v najmodernejših barvah! ZAHTEVAJTE BREZPLACNI PROJEKT!

»ZEPHIR« d. d. Subotica

SAMOPRODAJA:

LJUBLJANA: Venceslav Breznik, CELJE: D. Rakusch, MARIBOR: Pinter & Lenard, BREŽICE: Löschnigg & Schmidt.

Zahtevajte povsod znamenite »ZEPHIR« STEDILNIKE iz iste tvornice.

Pohištvo

Najcenejši nakup

kvalitet. pohištva Vam nudi KRZE FRANC. mizarstvo, Vrhnika. Spalne iz orehove korenine z večletnim jamstvom 6.500 din, šperane fino pleskane 3.600 din, iz masivne črne 4.500 din. Skladišče in ogled pohištva: Ljubljana, Prečna ul. 6, nasproti mestnega kopališča. 23559-12

V najem

Trgovino z meš. bl. oddam v najem mariborski okolici. Ponudbe na podružnico Jutra Maribor pod »Prometna cesta«. 23603-17

Velika skladišča

v Celju v centru, s hlevom, garažo in dvoriščem oddam v najem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23438-17

Posest

Velika trgovska hiša dvonadstropna, v sredini Celja, z velikimi skladišči, napredaj. Ugodna naložitev kapitala. Ponudbe na podružnico Jutra v Celju pod značko »Mesto Celje«. 23661-20

Hiša s parcelo

500 kv. m 20 minut do mesta Ljubljane, ob tramvajski progi in glavni cesti, prodam samo proti gotovini radi družinskih razmer. Pripravno za vsako industrijo. Ponudbe na ogled. Jutra pod »Gotovina 2«. 23581-20

Hiša 8% donosna

sredi Ljubljane, napredaj. Dopise pod »Vrednost na ogled. Jutra«. 23577-20

Stavbišče

v Mariboru v Smetanovi ul. cca 600 kv. m napredaj. Vprašati Purkhart, Maribor. 23401-20

Trgovil

Hiša z vpletenimi trg. prostori v Ljubljani napredaj. Dopise pod »Prilika« na ogled. Jutra. 23578-20

Stanovanje

oddam Aleksandrova cesta 7 Majhni obrok, nizka »zposojevalnica. Tudi preigrani klavirji na zalogi. Istotam velika izbira vseh glasbil, muzikali in strun. 23647-21

Enosob. stanovanje

(garsonjero) kuhinjo in pritlikline, oddam v mestu eni ali dvema osebam za 1 november. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 23647-21

INERIRAJ

V »JUTRU«

Sobo odda

Lepo sobo

oddam. Bohoričeva ul. 24a vila v vrtu. 23639-23

Opremljeno sobo

oddam. Dvornikova ul. 3, III. l. 23635-23

Opremljeno sobo

oddam. Staničeva 3a, Dr. Kodre. 23537-23

Sobe išče

Sobo lepo opremljeno, s strogo separiranim vodom in uporabo kopalne, izčem v centru ali bližini. Ponudbe pod »Stephane na ogled. Jutra. 23684-23a

Razno

NEPREMOGLJIVE

HUBERTUSE, TREČKOTE, vse vrste dežne plašče, obleke i. t. d. Najboljši nakup. Vsem Bog plačaj!

Presker,

Sv. Petra c. 14.

KLAVIRJI

pianini, harmoniji:

Steinway & Sons, Blüthner, Bösendorfer, Förster, Höpfl, Manborg

so nesporno najboljše fabrikati na svetu. Dobite jih le pri trvdri

ALFONZ BREZNIK LJUBLJANA

Aleksandrova cesta 7

Majhni obrok, nizka »zposojevalnica. Tudi preigrani klavirji na zalogi. Istotam velika izbira vseh glasbil, muzikali in strun. 23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

MALI OGLASI

V Šiški

v poslovalnici Jutra (Lombar) na Celovški cesti lahko tkaj delate naslove od malih oglasov. Tam tudi lahko naročate male oglase in inserate.

Kam pa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din; za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Danes vsi

na domačo zabavo krivice, pečenice, portugalka v gostilni Jože Kovač, Prisojna ulica. 23651-18

Na Kurešček

vozi avtobus v nedeljo 9. oktobra ob 8. uri jutraj izpred Mestnega doma. Prijave telef. 36-98. 23676-18

V Ptuj

lahko naročite male oglase in inserate ter oddajate ponudbe na mate oglase v podružnici Jutra kjer dobite tudi naslove od malih oglasov.

Službo dobi

Mesarskega pomočnika

prekajevalca sprejemem takoj. Zlatišt se je osebo pri Jože Musar, mesar — Ljubljana, Sv. Petra c. 61. 23652-1

Frizer-brivskega

pomočnika

zmoženega traine vodne in navadne ondulacije, iščem. Nastop takoj. Mesto stalno. Miroslav Corić, frizer, Kraljeva. 23644-1

Vzgojiteljico

za 10letnega dečka, s perfektnim znanjem nemškega in francoskega jezika, sprejemem. Ponudbe na Lazič-Bogard P. F. 249. 23541-1

Kleparski pomočnik

dobro delavec, dobi takoj začasno delo. Franjo Dolžan, Celje. 23408-1

Službe išče

Kuharica

želi službo k orožniku na Hrvaško ali v Šibico. Dopise na ogled. Jutra pod šifro »Slovenka«. 23646-2

Brivski pomočnik

dobro delavec, išče stalno mesto. Nastopi takoj ali po dogovoru. — Ladislav Ogrizek, Ljubljana VII. — Malgajeva ul. 15. 23642-2

Mlad lesni

manipulant

išče mesto. Reflektira na nemško praktiranje. Ponudbe na ogled. Jutra pod »Začasno brezplačno«. 23432-23

Natakarica

simpatična trg. nabožena, prida in počena, šče mesta, le v boljšem lokalu. Ponudbe na ogled. Jutra pod »Simpatična 20«. 23675-2

Vajenci (ke)

2 učenki za pletilstvo, sprejme tvrdka K. Soss, Mestni trg št. 18. 23649-44

Potniki

Potnika

vpeljanega v dravski banovini, sprejme veletrgovina žganja in sadnih sokov. — Ponudbe na ogled. Jutra pod »Fiksum ali provizija«. 23506-5

Pridelki

Jedilni kostanj

lep, debel nudi največje tv. Artur Nachbar, Radeče. 23557-33

Oblatila

Črna suknja

dobro obranjena, napredaj. Poizve se Kernikova ul. 13, Celje. 23654-13

INERIRAJ

V »JUTRU«

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21

23647-21